

Kommundirektörens underlag för budget 2018-2020

2017-05-29

KOMMUNDIREKTÖRENS UNDERLAG FÖR BUDGET 2018-2020

INNEHÅLL

Kommundirektörens inledning	1
Kommundirektörens underlag	3
Vision enligt tidigare fullmäktigebeslut	6
Ledning och organisation	10
Sammanfattning av budget	12
Ekonomisk strategi	18
Koncernen	27
Bilaga 1 Omvärldsfaktorer	
Bilaga 2 Befolkningsutveckling	
Bilaga 3 Nämndernas budget	
Kommunfullmäktige	1
Överförmyndarnämnd	3
Kommunstyrelse	5
Utbildningsnämnd	8
Kultur- och fritidsnämnd	11
Socialnämnd	14
Vård- och omsorgsnämnd	17
Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnd	20
Näringslivsnämnd	22
Teknisk nämnd	24
Bilaga 4 Finansförvaltning – centrala åtaganden	
Bilaga 5 Ekonomistyrning, budgetregler	
Bilaga 6 Investeringsbudget med kommentarer	
Bilaga 6b Gustavsbergsprojektet	
Bilaga 7 Pengbilaga	
Bilaga 8 Taxor och Avgifter (separat bilaga)	

Inledning

Ekonomi i Värmdö kommun har varit förhållandevis stark och resultatutvecklingen har varit god under en följd av år med ett högt resultat 2016. Men en sämre utveckling av skatteunderlaget 2018-2020, i kombination med mycket snabbt växande behov, väntas ge svagare resultat och betydande effektiviseringsbehov i hela kommunsektorn. Liksom många andra kommuner står Värmdö nu inför en gedigen utmaning. Åren framåt kommer antalet barn och äldre i Sverige att öka kraftigt och ökningen motsvaras inte av en lika stor ökning i skatteunderlaget. Det betyder att underliggande intäkter generellt i kommunsektorn inte kommer vara tillräckligt stora för att möta de ökade kostnaderna.

Värmdö är inget undantag utan växer snabbare än någonsin. Under 2016 växte Värmdö med 2,2 procent vilket är kraftigare än både länet och övriga riket. Och under 2017 pekar prognosen mot 3 procent. Den kraftiga befolkningstillväxten medför ökade skatteintäkter men likväl även ökade investeringskostnader, vilket syns tydligt i de lokalbehov verksamheterna prognosticerar. Det är nu mer viktigt än någonsin att göra kloka val och prioriteringar avseende investeringarna.

Att verka för en tillräcklig självförsörjningsgrad för att hålla låneskulden i schack är en komponent, men att nogsamt prioritera bland behoven för att inte riskera att ökade drifts- och kapitalkostnader tränger undan medel från verksamheterna är av största vikt. De framtida driftskostnaderna som följer av gjorda investeringar innebär stora åtaganden. Vid beslut om investeringar bör alltid de driftsekonomiska konsekvenserna framgå. Årets underlag är en första ansats i att tydliggöra vilka driftskostnader som är kopplade till investeringarna.

Ett Värmdö innebär att se, förstå och verka utifrån helheten. Det är därför förvaltningen i årets budgetunderlag tar ett första steg mot att fullt ut ta ansvar för helheten och därmed inkorporeras även bolagskoncernen i underlaget. Det är kommunkoncernens samlade kassaflöde och investeringsbehov som skapar möjligheter eller sätter gränser för en god och ansvarfull utveckling framåt.

Det vanligaste är att lösa finansieringen genom flera olika komponenter såsom tex försäljning av mark och tillgångar, likviditet som uppstår av resultatöverskott, avskrivningar och lånefinansiering. För Värmdös del är möjligheterna till försäljningar av mark och tillgångar begränsad men att se över vilka fastigheter kommunen äger och som inte behövs till att bedriva kommunal verksamhet i kan komma vara en viktig del i finansiering av lokaler till kärnverksamheten.

Utifrån ovan angivna faktorer och övriga omvärldsfaktorer är utrymmet för reformer och ambitionsökningar små. Ambitionen har varit att nå en realistisk budget och hantera det som är nödvändigt snarare än att föreslå reformer som kostar pengar.

Att beakta utvecklingen av volymer och behov utifrån nyligen framtagna befolkningsprognos har varit prioriterat, likaså att kompensera för ökade kapital- och driftkostnader. Den snabba tillväxten i kommunen föranleder en prioritering till plan och exploatering och ett ökat kostnadstryck föranleder ett extra kompensationsanslag till Vård- och omsorgsnämnden samt Socialnämnden.

Årets underlag innehåller en generell uppräknings på 1 procent. Det förutsätter att respektive verksamhetsområde arbetar med effektiviseringar för att klara de pris- och löneuppräknings som är nödvändiga.

För att upprätthålla tidigare års goda ekonomiska utfall förutsätts ett ansvarsfullt agerande att anvisade medel används på ett ändamålsenligt sätt samt att eventuellt ökade kostnader redan i ett tidigt skede pareras genom omprioriteringar inom ansvarsområdet.

Camilla Broo
Kommundirektör
Värmdö kommun

Kommundirektörens underlag

Kommungemensamt

- Den kommunala skattesatsen i Värmdö kommun fastställs till 19,18 kr för 2018 (i kommundirektörens budgetförslag har inte tagits ställning till förändring av skattesatsen, eventuell sådan prövning sker i den politiska behandlingen av budgetförslaget)
- De direktiv för nämndernas verksamhet som redovisas under respektive nämnd i budgetdokumentet under rubriken Kommentarer till driftbudget fastställs.
- Nämnderna ges i uppdrag att upprätta detaljbudget och i denna besluta om effektmål.
- Budgetregler godkänns i enlighet med bilaga 5.
- Respektive nämnd bemyndigas att inom ramen för sin budget bevilja bidrag till organisationer inom sitt verksamhetsområde med uppräkningshögst 1 %, om inget annat anges.
- Investeringsbudgeten fastställs för år 2018 med i förekommande fall anslagsbindning på objektsnivå enligt bilaga 6.
- Projektbudget för Gustavsbergsprojektet enligt bilaga 6b godkänns.
- Samtliga nämnder uppmanas att inom ramen för respektive ansvarsområden aktivt medverka i utvecklingen av Gustavsbergsprojektet.
- Taxor och avgifter fastställs för kommunens verksamheter enligt bilaga 8.
- Reavinster som skapats genom försäljning av kommunal mark och andra fasta tillgångar får inte användas till finansiering av kostnader i den kommunala driftsbudgeten utan ska antingen användas till nya investeringar eller till minskning av kommunens ackumulerade skuld.

Kommunfullmäktige

- Kommunfullmäktiges, valnämndens och revisionens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under kommunfullmäktige mm.

Överförmyndarnämnd

- Överförmyndarnämndens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under överförmyndarnämnden.

Kommunstyrelse

- Kommunstyrelsens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under kommunstyrelsen.
- Kommunstyrelsen bemyndigas att förvärva fastigheter inom en ram om 35 mnkr i enlighet med reglemente.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att kartlägga fastigheter som inte erfordras för den kommunala verksamheten samt återkomma med förslag till avyttring

Utbildningsnämnd

- Utbildningsnämndens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under utbildningsnämnden.
- Peng fastställs för verksamheter inom nämndens ansvarsområde enligt bilaga 7.

Kultur- och fritidsnämnd

- Kultur- och fritidsnämndens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under kultur- och fritidsnämnden.

Socialnämnd

- Socialnämndens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under socialnämnden.

Vård- och omsorgsnämnd

- Vård- och omsorgsnämndens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under vård- och omsorgsnämnden.
- Peng fastställs för verksamheter inom nämndens ansvarsområde enligt bilaga 7.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnd

- Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under bygg-, miljö- och hälsoskydds-nämnden.

Näringslivsnämnd

- Näringslivsnämndens budget fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under näringslivsnämnden.
- Peng fastställs för verksamheter inom nämndens ansvarsområde enligt bilaga 7.

Teknisk nämnd

- Tekniska nämndens skatte- och taxefinansierade verksamhetsbudgetar fastställs för år 2018 i enlighet med de uppgifter som redovisas under tekniska nämnden.

Skärgårdens mötesplats

Värmdö är skärgårdens mötesplats. Här möter vi framtiden genom att ligga i framkant för den nödvändiga omställningen till långsiktig hållbarhet. Vi använder förnybar energi, har moderna och miljövänliga transporter och bygger kretsloppsanpassat. Vi vågar pröva nya lösningar.

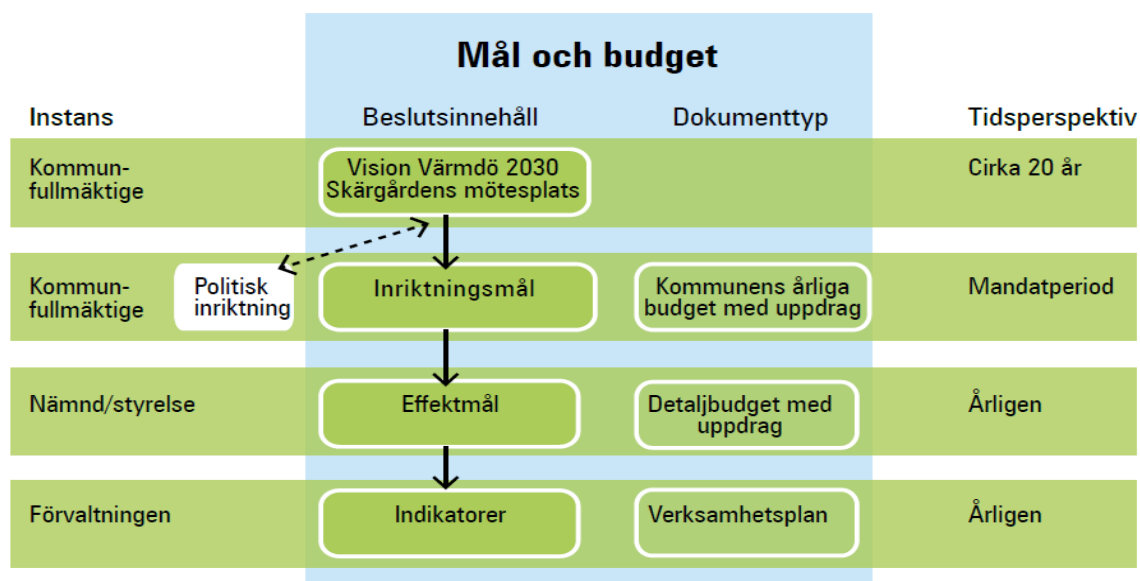
I Värmdö möter naturens lugn ett pulserande lokalt samhälle. Naturen är tillgänglig för alla och det finns ett rikt rörligt friluftsliv. Vi värnar orörd natur samtidigt är det nära mellan täta lokala samhällen. Värmdö är en plats för möten mellan olika människor – yngre och äldre, kvinnor och män, nya och infödda svenskar. Politiken bygger på delaktighet och dialog mellan medborgare och valda.

Vi har ett anrikt kulturarv som möter och ger styrka åt morgondagens företagande. Här finns traditioner som förs vidare till framtidsbranscher som ekologisk turism, kunskapsnäring, miljöteknik och kultur. Här finns kreativt skapande, livskraftigt företagande och utbildning av hög klass. Värmdö är en del av Stockholmsregionen, Sverige och världen. Vi är nära storstaden samtidigt som vi erbjuder ett självständigt alternativ till den. Kommunikationer till och från Värmdö är effektiva och klimatsmarta. Vi engagerar oss i Östersjöfrågorna – vattenkvaliteten är en gemensam resurs för alla länder runt Östersjön, liksom havsmiljön allmänt. Våra livskraftiga lokala samhällen är en del av en global värld.

Styrning och uppföljning

Värmdö kommun ska styras långsiktigt och genomtänkt mot Vision Värmdö 2030. Vision 2030 är kommunens grundläggande styrdokument och utgör grunden för kommunens styrmodell, som ska bidra till att kommunens resurser prioriteras på rätt sätt. Utifrån visionen fastställer fullmäktige inriktningsmål vid början av varje ny mandatperiod, vilka ska avspeglas i den budget fullmäktige årligen fastställer samt vara ledstjärna för nämndernas arbete. Utifrån inriktningsmålen fastställer respektive nämnd och kommunstyrelsen effektmål, som ska bidra till att inriktningsmålen uppfylls. Effektmålen beslutas årligen i respektive nämnds detaljbudget. Förvaltningen fastlägger sedan indikatorer för att mäta måluppfyllelsen. Därigenom skapas en röd tråd från visionen till indikatorer.

Budgetprocessen verkar för att koppla samman mål och medel inom respektive verksamhetsområde. Av denna anledning är arbetet med mål och budget centralt i styrningen av kommunens verksamheter liksom i planeringen av kommunens arbetsår.

För att skapa en effektiv målstyrning är det viktigt att kommunen antar ett fåtal inriktningsmål som är tydligt formulerade. Detta gör att respektive nämnd ges goda förutsättningar att sätta tydliga och mätbara effektmål för att kunna styra verksamheten inom sitt ansvarsområde och därigenom tydliggöra vad som ska uppnås för de som verksamheten är till för.

Vision Värmdö 2030 – Skärgårdens mötesplats

Kommunfullmäktige antog 2009 en vision för hur Värmdö kommun ska se ut år 2030. Till visionen finns ett antal strategier som visar hur kommunen ska gå tillväga för att nå upp till visionen. Dessa strategier används bland annat i samband med att kommunen gör sin långsiktiga verksamhetsplanering och styrning samt är en del i den kommunala översiktsplanen.

Vision 2030 utgår från fem teman:

- Vi möter framtiden
- Naturens lugn möter ett pulserande lokalt samhälle

- Vi möter varandra med öppenhet och delaktighet
- Morgondagens företagande möter ett anrikt kulturarv
- Värmdö möter Stockholm, Sverige och världen

Inriktningsmål

För mandatperioden 2014-2018 har följande inriktningsmål antagits av kommunfullmäktige.

En hållbar kommun

Vi ska ge förutsättningarna att utveckla Värmdö kommun, så att en omställning till en mer hållbar livsstil kan underlättas. Vi vill skapa ett modernt samhälle som i alla aspekter är ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart för generationer framåt.

Värmdö kommun skall vara attraktiv och berikande att vistas och arbeta i. Vi vill erbjuda en livskraftig skärgårdskommun där naturens lugn möter pulserande lokala samhällen, där vårt kulturarv tas tillvara.

Styrning utåt

Inflytande och dialog

Demokrati och brukares påverkan i Värmdö kommun skall utvecklas och därmed ge ett ökat inflytande, bland annat genom olika former av dialoger, möjlighet till medborgarförslag samt att ställa frågor när kommunfullmäktige sammanträder.

Ungdomars och unga vuxnas inflytande skall öka och följas upp. Mellan kommunen och olika intressegrupper skall samverkan vara stark och förbättras kontinuerligt.

Omsorg och Trygghet

I Värmdö kommun skall social hållbarhet vara grunden för medborgarnas trygghet och välfärd. Utsatta personer och grupper ska stöttas på bästa möjliga sätt. Värmdö kommun skall i sina verksamheter och tjänsteskrivelser beakta ett barnperspektiv.

Personer som omfattas av kommunens omsorg ska erbjudas möjlighet till förebyggande hälso- och friskvård. Alla omsorgsalternativ i Värmdö ska alltid hålla hög kvalitet och anpassas efter individuella önskemål.

Värmdö skall vara en attraktiv kommun för boende, studerande och besökare där alla, oavsett kön, ålder, funktionshinder, etnisk tillhörighet, religion eller sexuell läggning ska känna sig trygga och säkra.

Livslångt lärande för livet och arbetslivet

Alla Värmdös invånare, oavsett ålder, skall erbjudas möjligheter till livslångt lärande i de inriktningar de själva önskar. Värmdö kommun ska stimulera sina medborgare till att höja och utveckla sin kompetens, i förhållande till arbetsmarknaden, för att stärka sina möjligheter till ett rikt arbetsliv.

Eleverna ska erbjudas en kreativ skola som skapar bra förutsättningar för lärande, med utbildningar av hög kvalitet. En skola som uppmuntrar till aktiv rörelse, kritiskt tänkande och ger en stark kunskapsbas.

Styrning inåt

Ledarskap och medarbetarskap

Medborgarnas behov, statens krav i lagar och förordningar samt de kommunala styrdokumenterna är grunden för vårt uppdrag.

Politiker, chefer, ledare och medarbetare skall ges bästa möjliga förutsättningar för att skapa en gemensam kultur som inger mod, öppenhet och engagemang. Det i sin tur möjliggör för ständiga förbättringar. Ett tydligt och moget ledarskap utgör också en viktig grund för en organisation i ständig utveckling.

Värmdö kommuns personal, vår viktigaste resurs, förverkligar kommunens mål och utvecklar verksamheter. Medarbetarna skall få ett aktivt och bra stöd från chefer och ledare för att de ska kunna uppnå ett engagerat och delaktigt medarbetarskap i en god och utvecklande arbetsmiljö. Värmdöborna kan därmed få bästa möjliga service och goda insatser i livets alla skeden.

Resurshushållning

Politiker, chefer, ledare och medarbetare skall gemensamt ansvara för effektiva arbetssätt samt utveckla smarta och kvalitetssäkrade rutiner med löpande uppföljning. De skall också tillsammans se till att kommunens resurser utnyttjas så effektivt som möjligt.

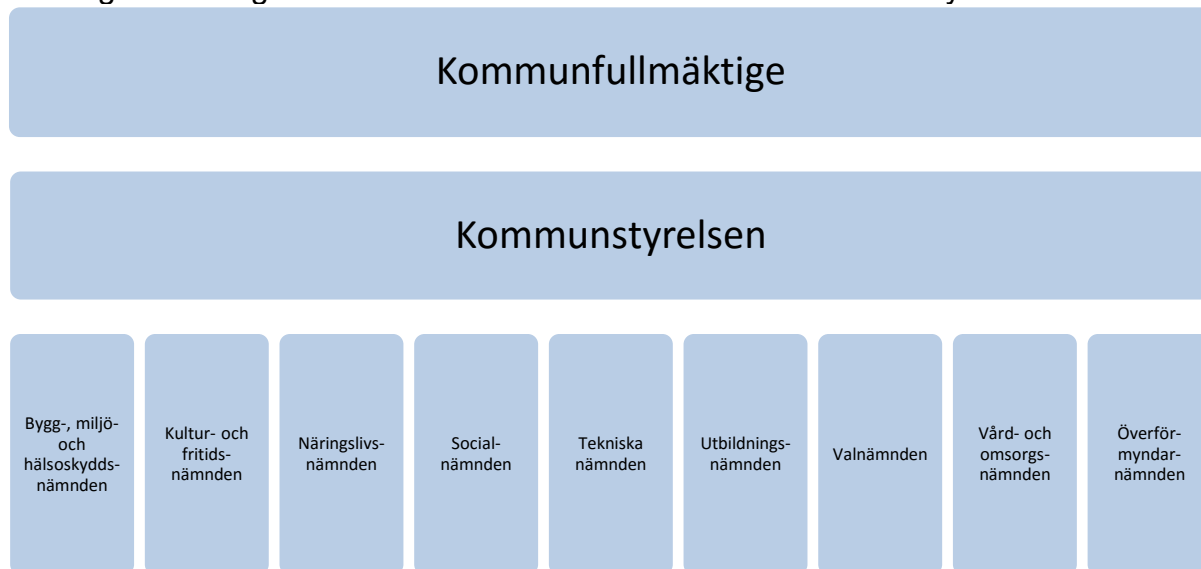
Kommunen skall ha en ekonomi i balans och en tydlig ekonomisk styrning som möjliggör minskad upplåning, med lägsta möjliga skatter och avgifter för Värmdöborna, med bibehållen god kvalitet i välfärd och omsorg. Kommunen skall även följa direktiv om cirkulär ekonomi för EU.

Värmdö kommuns naturresurser utgör livsförutsättningarna för människor, djur och växter och kommande generationers möjlighet att nyttja dessa naturresurser och skall ligga till grund för dagens beslut för en hållbar tillväxt med mindre negativ miljöpåverkan.

Ledning och organisation

Politisk organisation

Värmdö kommuns nuvarande nämndorganisation trädde i kraft den 1 januari 2015. Befintlig nämndorganisation omfattar nio nämnder samt kommunstyrelsen.

Kommunens högsta politiska organ är kommunfullmäktige, som består av 51 folkvalda ledamöter från åtta partier. Kommunfullmäktige fattar beslut i principiella frågor och i ärenden av större vikt för kommunen, som exempelvis mål och riktlinjer för verksamheten, budget samt skattesats.

Kommunfullmäktige utser kommunstyrelsen, som ska leda och samordna arbetet i kommunen. Kommunstyrelsen ansvarar bland annat för kommunens ekonomi, förvaltning och planering. Styrelsen utgör även kommunens krisledningsnämnd, som träder in som ledande politiskt organ vid en extraordinär händelse.

Därutöver finns nio facknämnder, med ansvar för exempelvis verksamhetsmål, detaljbudget samt uppföljning inom respektive ansvarsområde.

- *Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnd.* Nämnden arbetar bland annat med bygglov och strandskydd, miljö- och hälsoskydd samt med livsmedelskontroll.
- *Kultur- och fritidsnämnd.* Nämndens ansvarsområden är bland annat idrotts-, biblioteks- och kulturverksamhet.
- *Näringslivsnämnd.* Nämnden verkar bland annat inom områdena arbetsmarknad, näringsliv, vuxenutbildning, integration och SFI.
- *Socialnämnd.* Nämnden ansvarar bland annat för individ- och familjeomsorg, försörjningsstöd och familjerätt.
- *Teknisk nämnd.* Nämndens ansvarsområde innefattar bland annat renhållning, trafikfrågor, VA-verksamhet samt skötsel av skogs- och parkmark.
- *Utbildningsnämnd.* Nämnden ansvarar för utbildningsfrågor från förskola till gymnasieskola samt för annan pedagogisk verksamhet.
- *Valnämnd.* Nämnden fullgör kommunens uppgifter i samband med val.
- *Vård- och omsorgsnämnd.* Nämnden arbetar bland annat med frågor som rör personer med funktionshinder samt med äldreomsorgsfrågor.

- *Överförmyndarnämnd*. Värmdö kommun har en gemensam överförmyndarnämnd med Vaxholms stad som ansvarar för överförmyndarskap, godmanskap och förvaltarskap.

Förvaltningsorganisation

Värmdö kommuns medarbetare är alla samlade i en förvaltning, med kommundirektören som kommunens högsta tjänsteman. All personal är anställd under kommunstyrelsen, som har det övergripande personalansvaret och är kommunens arbetsgivare.

Värmdö kommuns förvaltningsorganisation indelas i fem sektorer, varav tre samlar kommunens utåtriktade kärnverksamheter:

- Kultur- och utbildningssektorn
- Omsorgs- och välfärdssektorn
- Samhällsbyggnads- och tillväxtsektorn

Utöver de tre sektorer som ansvarar för kommunens kärnverksamhet finns två sektorer för strategiskt verksamhets- och ledningsstöd:

- Sektorn för ekonomi- och uppföljning
- Sektorn för administration, ledning och service

Budget 2018 i sammanfattning

Resultatbudget (mnkr)	Bokslut 2016	KF Budget 2017	Budget 2018	Förändring 2018/2017
- = kostnad				
Nämndernas nettokostnader	-2 002,5	-2 131,3	-2 221,6	-90,3
Centrala åtaganden (finansförvaltning)	24,3	2,8	-21,0	-23,8
Verksamhetens kostnader	-1 978,2	-2 128,5	-2 242,6	-114,1
Skatteintäkter	1 975,1	1 993,0	2 098,6	105,6
Bidrag och avgifter utjämningsystem	183,4	190,2	211,6	21,4
Finansnetto	-23,2	-30,5	-33,5	-3
Årets resultat	157,1	24,2	34,1	9,9

- Kommunens budgeterade resultat uppgår till +34,1 mnkr (1,5 % av omsättningen) och ligger därmed något över uppsatt resultatmål, 1 %, d v s 24 mnkr.
- Kommunfullmäktiges budget 2017 är utgångspunkten. Nettoramarna uppräknas generellt med 1 procent.
- Utgångspunkten är nyligen framtagna befolkningsprognos, med en befolkningsökning (planeringsalternativet) för Värmdö kommun med ca 10 400 personer mellan år 2017 och år 2026. (se bilaga 2, Befolkningsutveckling). Befolknings-tillväxten 2017 och 2018 beräknas till mellan 1 200 och 1 300 invånare per år. Nämnderna ges utrymme för volymförändringar inom pengsystemen, även vissa andra verksamheter medges volymkompensation.
- Beräkningen av skatteintäkter i budget 2018 grundas på en befolkningsökning med 1 000 invånare från senaste årsskiftet till 1 november 2017.
- I investeringsbudgeten för 2018 uppgår investeringarna till sammanlagt 718,4 mnkr, fördelat på lokalförsörjningsplan 343 mnkr, taxefinansierad verksamhet 197,4 mnkr (investeringar - anslutningsavgifter), exploatering netto 87,7 mnkr samt övriga investeringar 90,3 mnkr. Planen visar dessutom när investeringarna faktiskt förväntas genomföras (=kassaflödet) respektive år 2018-2020.
- Gustavsbergsprojektet beskrivs separat i särskild projektbudget (bil. 6b).
- Internräntan bibehålls på 1,75 %, enligt SKL:s rekommendation. Siffran ligger ganska nära genomsnittsräntan just nu för Värmdö kommuns externa upplåning.
- Kommunens pengnivåer redovisas i bilaga 7 och räknas i allmänhet upp med 1 %. Kommunens taxor och avgifter, bilaga 8, uppräknas i flertalet fall med procenttal nära 1 %. VA-taxan hålls oförändrad för tredje året i rad, taxorna för renhållning och slam höjs med 9 % respektive 10 %.

Driftbudget 2018

Resultatbudget (mnkr)	KF Budget	Budget Kostnader	Budget Intäkter	Budget Netto	Förändring 2018/2017
	2017	2018	2018	2018	
Kommunfullmäktige mm.	-7,1	-8,8	0,0	-8,8	-1,7
Överförmyndarnämnd	-3,1	-6,4	3,3	-3,1	0,0
Kommunstyrelse	-173,4	-278,4	104,0	-174,4	-1,0
Utbildningsnämnd	-1139,8	-2215,1	1035,6	-1179,5	-39,7
Kultur- och fritidsnämnd	-113,6	-174,1	57,5	-116,6	-3,0
Socialnämnd	-170,9	-347,7	163,9	-183,8	-12,9
Vård och omsorgsnämnd	-435,7	-835,6	369,5	-466,1	-30,4
Bygg-,miljö- och hälsoskyddsnämnd	-6,6	-39,9	33,2	-6,7	-0,1
Teknisk nämnd	-39,3	-273,5	233,1	-40,4	-1,1
Näringslivsnämnd	-41,7	-84,7	42,4	-42,3	-0,6
Nämndernas nettokostnader	-2131,3	-4264,2	2042,5	-2221,7	-90,5
Pensionskostnader	-49,6	-45,8	0,0	-45,8	3,8
Fastighetsskatt och övriga kostnader	-2,0	-2,0	0,0	-2,0	0,0
Intern ränta	42,0	-9,0	52,0	43,0	1,0
Riskpremie fastigheter	20,0	0,0	0,0	0,0	-20,0
Övriga intäkter	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0
Statsbidrag maxtaxa och kvalitetsbidrag	15,1	0,0	15,1	15,1	0,0
Infrastrukturstöd skärgård	-6,7	-6,8	0,0	-6,8	-0,1
Hamnfastighet	0,0	-5,0	0,0	-5,0	-5,0
Centrala Gustavsberg	-2,0	-5,6	0,0	-5,6	-3,6
Centralt avsatt utrymme, volymer	-10,0	-10,0	0,0	-10,0	0,0
Centralt avsatt utrymme, konjunktur	-5,0	-5,0	0,0	-5,0	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-2128,4	-4353,4	2110,7	-2242,7	-114,3
Kommunalskatt	1993,0	0,0	2098,6	2098,6	105,6
Inkomstutjämningsbidrag	20,1	0,0	32,0	32,0	11,9
Kostnadsutjämningsbidrag	101,8	0,0	108,9	108,9	7,1
Regleringsposten	-7,7	-7,9	0,0	-7,9	-0,2
Kommunal fastighetsavgift	96,7	0,0	112,4	112,4	15,7
LSS-utjämnigen	-33,6	-40,4	0,0	-40,4	-6,8
Välfärdsmiljoner	12,9	0,0	6,6	6,6	-6,3
Summa skatter och utjämningsystem	2183,2	-48,3	2358,5	2310,2	127,0
Finansiella intäkter	5,5	0,0	5,5	5,5	0,0
Finansiella kostnader	-36,0	-39,0	0,0	-39,0	-3,0
Summa finansnetto	-30,5	-39,0	5,5	-33,5	-3,0
Årets resultat exkl VA och RH	24,3	-4440,6	4474,7	34,1	9,8

Investeringsbudget 2018, genomförande 2017-2020

Mnkr	Budgetmedel		Genomförande				Drift/kap-kostnad
	Budget	Budget					Totalt
Investeringsrubrik	2017	2018	2017	2018	2019	2020	2018-2020
Lokalförsörjningsplan	604,0	343,0	377,2	336,0	484,0	250,0	99,2
Kommunen exkl taxefinansierad verksamhet	205,9	90,3	132,8	150,9	82,1	79,2	89,1
Kommunen taxefinansierad verksamhet	123,5	197,4	196,4	149,8	71,9	102,4	70,6
Exploatering, netto	32,9	87,7	32,9	80,7	45,0	85,2	10,2
TOTALT	966,3	718,4	739,3	717,4	682,9	516,8	269,1

Mnkr	Årsbudget		Genomförande			
	Budget	Budget				
Lokalförsörjningsplan	2017	2018	2017	2018	2019	2020
Totala fastighetsinvesteringar	604,0	343,0	377,2	336,0	484,0	250,0

Mnkr	Budgetmedel		Genomförande			
	Budget	Budget				
Kommunens investeringar	2017	2018	2017	2018	2019	2020
Kommunstyrelse	38,0	38,1	38,0	38,1	37,8	37,0
Teknisk nämnd	105,4	37,9	74,1	61,3	28,5	21,5
Utbildningsnämnd	22,5	2,1	7,4	8,1	1,6	7,5
Vård och omsorgsnämnd		1,2		1,2	1,2	1,2
Kultur- och fritidsnämnd	40,0	11,0	13,3	42,3	13,0	12,0
Totalt Kommunen	205,9	90,3	132,8	151,0	82,1	79,2

Mnkr	Budgetmedel				Genomförande			
Investeringar	Budget	Budget	Budget	Budget				
Taxefinansierad verksamhet	2017	2018	2019	2020-	2017	2018	2019	2020-
S:a Renhållning	13,2	51,2	31,2	11,2	13,2	51,2	31,2	11,2
S:a vatten och avlopp	110,3	146,3	86,2	91,2	183,2	98,6	40,7	91,2
Summa Taxefinansierad verksamhet	123,5	197,5	117,4	102,4	196,4	149,8	71,9	102,4

Mnkr	Budgetmedel				Genomförande			
Exploateringsprojekt								
	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020-	2017	2018	2019	2020-
Utgifter	43,2	93,4	119,3	140,1	43,2	86,4	126,3	140,1
Inkomster	-10,6	-5,7	-81,3	-54,8	-10,6	-5,7	-81,3	-54,8
Totalt	32,6	87,7	38,0	85,3	32,6	80,7	45,0	85,3

Finansieringsbudget 2018

(Mnkr)	2018		2019		2020	
	Skattefinans. verksamhet	Taxefinans. verksamhet	Skattefinans. verksamhet	Taxefinans. verksamhet	Skattefinans. verksamhet	Taxefinans. verksamhet
Den löpande verksamheten	130	29	157	30	156	31
Investeringsverksamheten	-616	-150	-630	-71	-435	-102
Finansieringsverksamheten	486	107	473	25	279	53
Årets kassaflöde	0	-14	0	-16	0	-18

Specifikation						
Den löpande verksamheten						
Årets resultat	34	2	32	2	10	2
Avskrivningar	82	27	110	28	128	29
Avsättning till pensioner (inkl skatt)	14	0	16	0	18	0
Summa	130	29	158	30	156	31
Investeringsverksamheten						
Investeringar enligt kalkyl	-616	-214	-630	-182	-594	-186
VA-anslutningsavgifter enligt kalkyl		64		111		84
Summa	-616	-150	-630	-71	-594	-102
Finansieringsverksamheten						
Nya lån	486	107	472	25	438	53

Balansbudget 2018

Balansbudget 2018 (mnkr)	2018	2019	2020
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	4 014	4 552	4 897
Omsättningstillgångar	729	771	803
Summa tillgångar	4 731	5 141	5 677
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Ingående eget kapital	1 114	1 148	1 180
Årets resultat	34	32	10
Summa eget kapital	1 148	1 180	1 190
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	248	258	268
Summa avsättningar	248	258	268
Skulder			
Långfristiga skulder	2 882	3421	3778
Kortfristiga skulder	464	464	464
Summa skulder	3 346	3885	4242
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	4 743	5323	5700

Resultaträkningsbudget 2018-2020

(Mnkr)	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter *)	2111	2123	2145
Verksamhetens kostnader *)	-4353	-4507	-4641
Avskrivningar	82	110	128
Verksamhetens nettokostnader	-2243	-2384	-2496
Skatteintäkter	2099	2188	2301
Bidrag från utjämningsystemen m.m.	260	317	304
Avgifter i utjämningsystemen	-48	-54	-60
Finansiella intäkter	6	6	6
Finansiella kostnader	-39	-42	-45
Årets resultat	34	31	10

*) Både externa och interna kostnader och intäkter ingår för nämnderna, till skillnad från i den externa resultaträkning som presenteras i årsredovisningen.

Utgångspunkter – ekonomisk strategi

Utgångsläge 2016-2017

Ekonomi i Värmdö kommun har varit förhållandevis stark och resultatutvecklingen har varit positiv under en följd av år. År 2016 innebar en markant förbättring jämfört med året innan, resultatet blev + 157 mnkr. Insikten om att siffrorna stärkts av tillfälliga intäkter, i form av reavinster och extra statsbidrag på sammanlagt något tiotal miljoner kr, förtar inte bilden av att det var ett gott ekonomiskt år.

En bra balans mellan kostnader och intäkter är viktig inte minst för att klara en acceptabel finansiering av kommunens investeringar. Det är i sin tur angeläget för att hålla tillbaka kommunens skuldsättning. Kommunen har en hög låneskuld (vid senaste årsskiftet 1,6 miljard kr), soliditeten är drygt hälften av genomsnittet i kommunsektorn. Det gör att Värmdö kommun är sårbar för förändringar på finansmarknaden och när det gäller ränteutvecklingen.

Värmdös kommunalskatt har historiskt varit klart högre än genomsnittet i Stockholms län. Emellertid har kommunen sänkt skatten successivt under några år och årligen förbättrat sin ranking. År 2017 sänktes kommunalskatten med 70 öre, vilket gör att Värmdö numera ligger ganska nära medianvärdet för kommunalskatten i länet.

Positivt de senaste åren har varit att flertalet nämnder har skärpt budgetdisciplinen och sammantaget redovisat överskott. Bekymmersamt är emellertid att under innevarande år befaras underskott, främst inom två nämnder. Ett omfattande arbete med åtgärdsplaner pågår, likväl finns risk för att alla nämnder inte klarar att hålla 2017 års budget. Det skapar samtidigt viss osäkerhet kring ingångsvärden inför 2018.

God ekonomisk hushållning

Värmdö kommun har Riktlinjer om god ekonomisk hushållning, fastställda av kommunfullmäktige. Riktlinjerna innehåller finansiella indikatorer, som utgör riktmärke för den ekonomiska planeringen.

Årets resultat enligt resultaträkningen i förhållande till skatteintäkter, skatteutjämning och generella statsbidrag ska vara **minst 1 % exklusive engångsposter**.

Soliditeten ska öka. Indikatoren beräknas exklusive Vatten och avlopp och följs upp årligen men tar hänsyn till utvecklingen den senaste tvåårsperioden.

Nämndernas budgetavvikelse ska vara **positiv eller 0 %**.

För affärsdrivande verksamhet ska **avgiftsfinansieringsgraden över tid vara 100 %**. Vatten och avlopps respektive Renhållnings eventuella skuld till kommunens skattekollektiv, får uppgå till maximalt 15 % av verksamhetens omsättning. Under kort tid kan skuldsättningen tillåtas öka till 25 %, det förutsätter dock att det finns en tydlig plan för återbetalning.

Målsättningen om ett resultat på 1 % omsatt i kronor innebär att resultatet ska uppgå till minst 24 mnkr år 2018.

Försämrat ekonomiskt läge

Värmdö, liksom kommunsektorn i övrigt, är på väg in i ett skede med väsentligt försämrade ekonomiska förutsättningar jämfört med situationen de senaste åren. Den reala utvecklingen av skatteunderlaget mattas av samtidigt som det demografiska trycket tilltar och behovet av kommunala investeringar ökar.

Arbetet med kommundirektörens budgetunderlag för 2018 har i det perspektivet bedrivits i ambitionen att nå en realistisk budget, som tar hänsyn till kända omvärldsfaktorer och omständigheter i övrigt som oundgängligen fordrar ekonomiska resurser. Utrymmet för reformer och ambitionsökningar är i det närmaste obefintligt. Kommundirektörens budgetunderlag siktar in sig på att hantera det som är nödvändigt snarare än att föreslå reformer, som kostar pengar.

Att beakta utvecklingen av volymer och behov utifrån nyligen framtagna befolkningsprognos är prioriterat, likaså att ha täckning för ökade kapital- och driftkostnader som konsekvens av investeringar. Värmdös snabba befolkningstillväxt ger högre skatteintäkter men skapar också större behov i olika åldersgrupper; risken för att behovsprognoser slår fel kan då bli större.

2018 års resultat + 34 mnkr

2018 års resultat i kommundirektörens budgetunderlag uppgår till + 34 mnkr, således föreligger en marginal på 10 mnkr jämfört med kommunens resultatmål. Trots det kan resultatnivån betraktas som ganska låg, vilket blir särskilt tydligt om man ställer den i relation till kommunens omfattande investeringsambitioner. Detta framgår av den fortsatta redovisningen.

Omfattande investeringar – risk för sänkt soliditet

Samtidigt med det allt kärvare ekonomiska läget stiger investeringstrycket i kommunsektorn och i Värmdö. Innevarande år, 2017, beräknas kommunen investera för 739 mnkr, under treårsperioden 2018-2020 omfattar investeringsplanen sammanlagt 1 917 mnkr. Siffrorna representerar förväntat kassaflöde, d v s vad kommunen faktiskt kommer att genomföra, vissa av investeringarna har fattats beslut om tidigare.

Det finns ett starkt samband mellan investeringarnas omfattning, det årliga driftsresultatet och förmågan att kunna vidmakthålla en sund ekonomi långsiktigt. Det är möjligt att under kort tid, ett enstaka år, hantera en ansenlig investeringsvolym, såsom budgeten ser ut 2018, genom ökad upplåning. Emellertid är det inte försvarbart att under lång tid låta låneskulden växa kraftigt. Det krävs att kommunens driftsresultat stärks eller att investeringsambitioner sänks, en kombination av båda alternativen är sannolikt nödvändig. I annat fall sänks soliditeten gradvis och det finns risk för undanträngningseffekter av verksamheter (se nedan Höga investeringar – ökade kostnader och stigande låneskuld).

De investeringssiffror som presenteras innefattar endast kommunens planer, inte de kommunala bolagens investeringar. Bolagen har emellertid investeringsplaner av betydande omfattning. Därför är det en tydlig ambition inför kommande år att samordna kommunens och bolagens budgetarbete, avseende såväl investeringar som ekonomisk planering i övrigt.

Investeringsplanen för de två sista åren i perioden, i detta fall 2019 och 2020, är att betrakta som preliminär. Det bör särskilt understrykas att så är fallet för den investeringsplan som nu föreligger. Det kan inte uteslutas att delar av planen kan komma att behöva omprövas i kommande budgetprocesser.

Långsiktig analys

Budget 2018/utblick 2019-2020 speglar ett förhållandevis kortsiktigt tidsperspektiv. Det är samtidigt viktigt att Värmdö kommun analyserar och skapar en beredskap för utvecklingen i ett längre tidsperspektiv utifrån att kommunen väntas växa till 60 000 invånare fram till 2030. Det innebär högre krav på kommunens välfärdstjänster, det är därför viktigt att ha en helhetsbild över behoven av välfärdsfastigheter och anläggningar. Häri avses även kommunens anläggningar som ombesörjs av bolagen.

Mot denna bakgrund har kommunstyrelsen lämnat uppdrag om en utredning av de långsiktiga behoven. Den ska ta hänsyn till hur behovet påverkar kommunens finansiella ställning, utifrån fullmäktiges mål om god ekonomisk hushållning och bedömningen av samhällsekonomin framåt. Det demografiska tryckets påverkan på finansieringsbehovet såväl som på drifts- och investeringsekonomin ska belysas.

Långsiktsanalysen kommer att presenteras i början av hösten 2017. Bl a med stöd av denna analys som avstamp har kommunen att forma sin planering så att nödvändiga investeringar på kort och lång sikt kan genomföras med sunda finanser.

Krav på effektiviseringar

Flertalet av Sveriges kommuner befinner sig i ett läge som kräver omställning och effektiviseringar flera år framåt. Värmdö var under ganska lång tid förskonad från generella effektiviseringskrav. Den tiden är förbi, i och med att kommunen även denna gång lägger en budgetuppräknings, klart lägre nivå än vad som var brukligt för några år sedan.

Det vanligaste tillvägagångssättet att inarbeta effektiviseringskrav i budgeten är att begränsa den årliga uppräknings av nämndernas ramar. I Värmdö kommer budgetramar och pengnivåer 2018 att räknas upp generellt med 1 %. Uppräkningsen grundas i första hand på vad kommunen faktiskt har råd med och ska inte knytas till förväntningar om inflationen eller löneutvecklingen. Visserligen är inflationstrycket alltför relativt lågt, men man får räkna med att det stiger något 2017-2018. Det är inte realistiskt att räkna med att 1% räcker till att fullt ut täcka löneökningar och inflation. Det handlar om att ta tillvara förvaltningens och verksamhetens förmåga att finna lösningar att få ut mer av insatta kronor och därmed klara kostnadsförordningar. Det ligger också ett stort ansvar på nämnderna att tydligt prioritera mellan och inom sina olika verksamhetsområden.

Avyttring av fastigheter

Investeringar finansieras i första hand direkt genom likviditet som uppstår av kommunens driftresultat och avskrivningar eller via upplåning. En del lösning kan dessutom vara att frigöra bundet kapital genom att avyttra kommunägda fastigheter som inte behövs för att bedriva kommunal verksamhet. I ett skede med ökade investeringar är det logiskt att se över vilka fastigheter som är möjliga att sälja, i full medvetenhet om att Värmdö kommun inte har särskilt stor tillgångsmassa att frigöra, i jämförelse med vissa andra kommuner.

Förvaltningen betonar att med detta avses inte försäljning av verksamhetslokaler, den frågan avfördes från agendan hösten 2016.

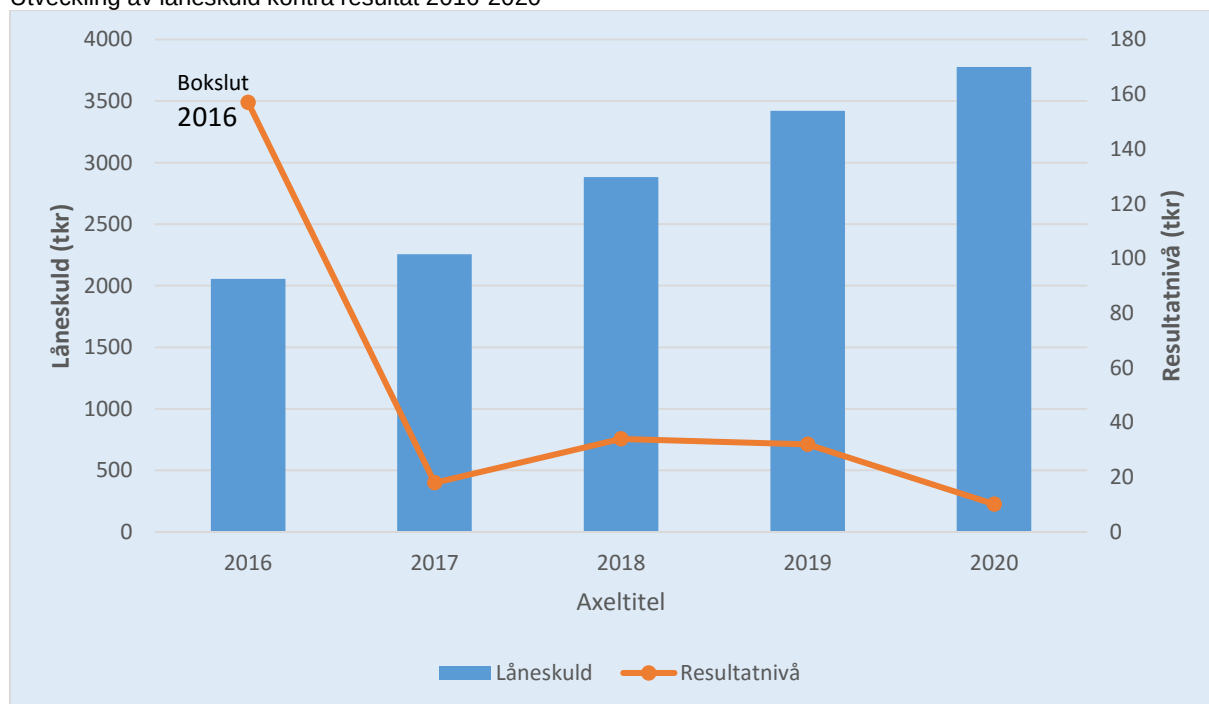
Höga investeringar - ökade kostnader och stigande låneskuld

Sambandet mellan investeringarna och dess konsekvenser på driftbudgeten blir särskilt tydligt när kommunens investeringar tilltar i omfattning, såsom nu är fallet. Mot denna bakgrund har i budgetunderlaget tagits hänsyn till effekterna av investeringar för respektive nämnd och år. I avsnittet Investeringar kan utläsas de totala driftbudgeteffekterna av investeringarna på helårsbasis. Det handlar om ca 200 mnkr i ökade kapital- och driftkostnader för den skattefinansierade verksamheten och 70 mnkr för den taxefinansierade.

När de planerade investeringarna är genomförda ska således sammanlagt 200 mnkr (skattekollektivet) inordnas i kommande budgetprocesser, med risk för undanträngningseffekter av verksamheter. Många investeringar är relaterade till den snabba befolkningstillväxten, vilken samtidigt ger kommunen ett tillflöde av skatteintäkter. Ekvationen är ändå svår, enligt de första beräkningarna utmynnar den i synnerligen måttliga resultatnivåer åren framöver.

Samtidigt ökar låneskulden kraftigt, vilket framgår av diagrammet nedan. Notera att för 2016 är det resultatet från bokslutet 2016 som angivits medan det år 2017 – 2020 är budgeterade resultat.

Utveckling av låneskuld kontra resultat 2016-2020

Prioriteringar

- ***Ekonomiska obalanser***

Senaste bokslut och uppföljningsprognos påvisar ekonomiska obalanser för två nämnder, vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnden. Underskotten är av sådan magnitud att de påverkar kommunens ekonomi i sin helhet. Obalanserna måste till övervägande del hanteras av berörda nämnder och verksamheter genom konkreta åtgärdsplaner för att anpassa nettokostnaderna till budgeten. Det pågår för närvarande ett sådant arbete på bred front. Som ett komplement görs i budget 2018 särskilda prioriteringar. Vård- och omsorgsnämnden tillförs sammanlagt 30,4 mnkr (7,0 %) i ökad driftbudget jämfört med 2017 medan socialnämnden medges en ökning med 12,9 mnkr (7,5 %). Det bör dock understrykas att denna prioritering inte medför ekonomi i balans utan det åvilar respektive nämnd ett stort ansvar att prioritera mellan de egna verksamheterna för att balans ska uppnås. Om så inte lyckas, och utifrån ett samlat resultat på 1 %, påverkas hela kommunens ekonomi och möjligheter till framtida investeringar.

Ytterligare några nämnder prognostiserar underskott år 2017, om än av mindre omfattning. Alla nämnder med minusresultat, oavsett underskottets storlek, ska ta fram åtgärdsplaner och upprätta månadsuppföljning.

- ***Beredskap - kommunstyrelsen***

Kommunstyrelsen har ansvaret för kommunens ekonomiska förvaltning och finansfrågor. KS har också tillsynsplikt i förhållande till övriga nämnder, den rollen blir särskilt viktig i kärvare tider och när nämnder har svårt att hålla sig inom budgetramarna. I ansvaret ligger bl a att överblicka och följa den ekonomiska utvecklingen i nämnderna och agera när så erfordras.

Uppdraget utgår från att den budget fullmäktige beslutat om ska följas och att obalanser ska mötas med effektivisering, omprioriteringar och åtgärdsplaner. Emellertid kan uppstå situationer då det inte är möjligt att på nämndnivå möta ekonomiska konsekvenser av händelser som inte gått att förutse. Det behöver därför finnas beredskap hos KS för att i vissa fall extraordinärt och temporärt täcka underskott. Det kan vara särskilt motiverat i de fall medlen syftar till att genomföra strukturåtgärder som långsiktigt förbättrar ekonomin. Såsom en särskild beredskap hos kommunstyrelsen avsätts under KS 5,0 mnkr.

- ***Plan och exploatering***

Den snabba tillväxten sätter ett hårt tryck på kommunens organisation för plan och exploatering, vilket föranleder prioritering i budget 2018. Genom ram- och viss intäktshöjning tillskapas sammanlagt ökat utrymme med 7,9 mnkr, varav 5,4 mnkr är en stadigvarande ramhöjning, resterande del är tillfällig.

Prioriterade investeringar

Som framgått ovan kan det finnas anledning att ytterligare analysera kommunens investeringsambitioner på totalnivå. Emellertid utifrån nu föreliggande budgetunderlag kan prioriteringarna beskrivas enligt följande:

VA-utbyggnaden är starkt prioriterad, under perioden 2018-2020 planeras investeringar för brutto 489 mnkr. Kretsloppscentralen Kil innebär en investering på totalt 100 mnkr, varav merparten infaller åren 2018-2020.

Inom ramen för kommunens lokalförsörjning byggs en förskola 2018 i Charlottendal, investering 40 mnkr. Ytterligare en förskola, 40 mnkr, väntas etableras senare i planperioden. I slutet av perioden, 2020, avsätts ett investeringsutrymme på 320 mnkr för skolinvestering i Gustavsberg.

Byggnationen av det nya upplevelse- och kulturhuset Porslinsfabriken har gjort uppehåll beroende på projektering av tak, investeringen förväntas i huvudsak genomföras under 2018 och huset beräknas tas i bruk en bit in på 2019.

Investeringarna inom fritidssektorn domineras av satsningar på konstgräsplaner. Efter investeringar innevarande år i nya konstgräsytor, Ösby och Mörtlös, koncentrerar sig kommunen framdeles främst på att rusta befintliga konstgräsplaner, bl a på Värmdövägen.

Bland lokalinvesteringarna som rör vård och omsorg finns bl a uppförande 2018-2019 av trygghetsboende på Djurö, 100 mnkr, samtidigt utökas antalet platser i särskilt boende på Djurö, 40 mnkr. Vidare planeras för ett särskilt boende vid Pilhamn, Ingarö. I investeringsbudgeten markeras projektet med 125 mnkr, ännu är dock ej bestämt om investeringen ska fullföljas i kommunens regi eller om annan intressent kommer att svara för byggnationen.

Omfattande investeringar planeras rörande gator och vägar, fördelat på ett stort antal projekt. Bl a fortskrider utbyggnaden av gång- och cykelvägar med 30 mnkr 2018-2020.

Det finns tankar och idéer, kopplade till utvecklingen av centrala Gustavsberg, om att flytta idrottsanläggningarna vid Ekvallen. I föreliggande budgetunderlag har inte gjorts någon finansiell analys av sådan flyttning, inte heller beaktats några kostnader.

Utgångspunkter och överväganden

Kommunalskatt

I detta budgetförslag har inte tagits någon ställning till frågan om att justera Värmdö kommuns skattesats 2018. Således bygger budgetförslaget på oförändrad kommunal utdebitering.

Statens påverkan på Värmdö kommun

Regeringen lägger årligen förslag som rör kommunsektorn i den s k vårandringsbudgeten. Så har skett även år 2017 i några fall (se avsnittet Omvärldsfaktorer). Eftersom att reformerna i allmänhet knyts till specialdestinerade statsbidrag har de

inte hanterats i budgetförslaget utan får bevakas specifikt av respektive berörd nämnd.

Detta år har inte tagits några statliga initiativ som innebär generella förstärkningar av bidragen till kommunerna.

Ram – inte detaljbudget

Detta är en *rambudget* för 2018, syftet är inte att lösa alla specifika budgetfrågor i detta beslut. Detaljerna hanteras i *detaljbudgeten*. Respektive nämnds ram har i förslaget avvägts utifrån en helhet, vad som kan vara skäligt att avsätta av kommunens totala kaka. Det är inte säkert att rambudgeten fångar in alla kostnadsförändringar som kan tänkas uppkomma. Därför har nämnderna en mycket viktig uppgift i att i detaljbudgeten prioritera (och omprioritera) inom ramen. Nämnder, som har utmaningar i form av ekonomiska obalanser, kan behöva analysera fördelningen mellan lagstadgad och frivillig verksamhet, vilket ytterst kan leda till att resurserna för sistnämnda måste minskas.

Kommunfullmäktige behandlar budgeten i oktober. Inriktningen är att respektive nämnd fattar beslut om detaljbudgeten senast i december 2017, i syfte att ge verksamheterna förutsättningar för planering och genomförande i linje med mål och ekonomiska ramar.

Flerårigt perspektiv

Vanligen riktas, fullt förståeligt, fokus i budgetarbetet mestadels mot årsbudgetåret, i mindre omfattning mot flerårsperspektivet. Utifrån beskrivningen ovan går kommunen dock in en utveckling med större osäkerhet om ekonomin, snabb befolkningsökning och ett stort tryck på investeringssidan. I detta läge är det synnerligen viktigt att hålla blicken stadigt framåt, att kunna göra tydligt vad kommunen klarar att finansiera på kort men även på lång sikt.

Ett konkret exempel är Värmdö kommuns satsning på ett kulturhus/upplevelsecenter i Gustavsbergs hamn. Investeringen genomförs i huvudsak under 2018.

Driftkostnaderna för huset belastar inte driftbudgeten budgetåret 2018 utan kommer först 2019, men det måste redan nu skapas beredskap för att kommunen ska klara att hantera kostnaderna när det blir aktuellt.

Taxefinansierad verksamhet

I samband med årsbudgeten fastställer Värmdö kommun taxor och avgifter för budgetåret (se särskild bilaga till budgetförslaget). Budgetförslaget för 2018 innebär i allmänhet måttfulla justeringar av taxorna. VA-taxan hålls oförändrad för tredje året i följd. Emellertid föreslås taxorna för renhållning och slam höjas med 9 respektive 10 %. För att nå balans i renhållning/slams ekonomi torde dessutom krävas taxehöjningar ytterligare några år, behovet uppskattas i nuläget till ca 5 % årligen 2019-2021.

Allmänna ramförutsättningar

Lågt ränteläge

Det allmänna ränteläget har varit synnerligen lågt under något års tid, vilket har gynnat Värmdö kommun, med stor kreditportfölj. Snitträntan på kommunens upplåning har under 2016 och hittills under 2017 pendlat mellan 1,6 och 1,9 procent.

Mycket talar för att Riksbankens reporänta inte höjs förrän år 2018. Man måste dock ha i medvetande att räntenivåerna förr eller senare kommer att stiga till högre nivåer, även om bedömningen av takten är osäker. Det är således inte att rekommendera att vänja sig vid den låga räntenivån, en stigande räntekurva i framtiden leder snabbt till ökade finansiella kostnader. Värmdö kommun tillämpar verktyg som gör att räntehöjningar inte slår igenom direkt, men på lång sikt kommer 1 procents räntehöjning, med nuvarande låneskuld, innebära 16 mnkr i högre kostnader.

Värmdö kommun tillämpar en internränta, som belastar de verksamheter som nyttjar kommunens anläggningstillgångar. Kommunen följer SKL rekommendation om nivå; för 2018 är den 1,75 procent, vilket är oförändrat jämfört med 2017. Internräntan ligger, som synes, relativt nära den faktiska snitträntan i kommunens låneportfölj. Den låga nivån är betydelsefull för verksamheter med omfattande investeringar, ett sådant exempel är VA-verksamheten.

Befolkningstillväxt

För en snabbväxande kommun som Värmdö utgör befolkningsutvecklingen en viktig faktor i den ekonomiska planeringen. Efter några år med en befolkningstillväxt på ca 400 – 700 invånare per år vände utvecklingen uppåt under 2016, med en ökning med ca 900 invånare. Vid ingången av 2017 var befolkningssiffran 42 000. Den prognos (planeringsalternativet), som tagits fram under våren 2017, indikerar ännu snabbare ökningstakt 2017 och 2018, ca 1 200 – 1 300 årligen. Hittills under 2017 befolkningen vuxit med drygt 100 invånare per månad, vilket skulle kunna tas som intäkt för att prognosen är tämligen realistisk.

Befolkningsprognosen (planeringsalternativet) beaktas i kommundirektörens budgetunderlag, dels i form av att nämnderna ges utrymme för volymökningar dels som utgångspunkt för beräkningen av skatteintäkter. Kortsiktigt är invånarantalet den 1 november av särskilt stor betydelse, eftersom det är avgörande för skatteunderlaget påföljande år. Skatteintäkterna 2018 har beräknats utifrån en befolkningssiffra den 1 november 2017 på 43 000, således en ökning med 1 000 invånare jämfört med senaste årsskiftet.

Volym- och konjunkturutveckling

En grundläggande princip i Värmdö är att, beträffande flera kärnverksamheter, tillgodogörs berörda nämnder compensation för förändrade volymer. År 2018 märks särskilt en ökning av antalet barn i förskolan och antalet äldre. På några års sikt kan man skönja allt större volymökningar inom flera områden.

Följande compensation för volymförändringar, sammanlagt 36 mnkr, har beaktats i budget 2018: Volymökning: Förskola 15,1 mnkr, gymnasieskola 0,4 mnkr, nyanlända

inom skolan 2,9 mnkr, äldre 14,4 mnkr, funktionsnedsättning 3,2 mnkr samt individ- och familjeomsorg, 3,4 mnkr. Volymminskning: Grundskola 3,0 mnkr.

Kommunen behöver ha en beredskap för att hantera volymvariationer och den osäkerhet som råder rörande utvecklingen av efterfrågan på kommunal service. Fullmäktiges beslut om peng på ett flertal områden innebär att fullmäktige har volymansvaret för en dominerande del av den kommunala verksamheten. I budget för 2018 avsätts 10 mnkr i volymreserv. Beloppet ska ses mot bakgrund av att kommunens pengstyrda verksamheter uppgår till mer än 1 miljard kronor.

Osäkerheten kring konjunkturutvecklingen har i allra första hand bäring på prognoserna för skattekraft och skatteutjämning samt befolkningsutvecklingen. För att kunna parera händelseutvecklingen har i budget 2018 avsatts en central konjunkturreserv om 5 mnkr.

Koncernen Värmdö kommun

Kommunkoncernen i Värmdö består av Kommunhuset i Värmdö AB (Kivab), utgörande moderbolag, och dess tre aktiva dotterbolag samt ett vilande. De aktiva bolagen är Värmdö Hamnar AB, Gustavsbergsbadet AB samt VärmdöBostäder AB. Sistnämnda bolag ägs till 51 % av Kivab, resterande 49 % av aktierna innehas av Rikshem Bostäder Holding AB.

Samordnad budgetprocess

De ekonomiska aktiviteterna i de kommunägda företagen är omfattande och mycket pekar på att aktiviteten kommer att öka de närmaste åren. Det gäller inte minst bolagens investeringsplaner. Liksom kommunen är bolagen beroende av extern finansiering för sina investeringar, genom kommunens internbank eller såsom för VärmdöBostäder AB genom borgen för del av upplåningen. När kommunen ska bedömas av kreditgivare är det kommunkoncernen inklusive bolagen som värderas och analyseras.

Bl a av dessa skäl är strävan att bolagens ekonomiska planering framdeles ska samordnas med kommunens inom ramen för den kommunala budgetprocessen. Det kommer att ta något år innan samordningen har genomförts fullt ut, i och med budget 2018 tas ett första avstamp.

Investeringar

Inom såväl VärmdöBostäder AB som Värmdö Hamnar AB pågår förberedelser för investeringar av betydande format. För VärmdöBostäder AB handlar det allra främst om att bygga minst 500 nya hyresrätter tom 2021, enligt den målsättning som kommunen och Rikshem är överens om. Värmdö Hamnar ABs fleråriga planering domineras av utvecklingen av Stavsås Vinterhamn.

Moderbolaget Kivab har ingen egen verksamhet och planerar inte några investeringar, inte heller har Gustavsbergsbadet AB avsikter att investera i nämnvärd grad de närmaste åren.

Det är i nuläget något för tidigt att precisera bolagens (VBAB och VHAB) investeringsvolym i belopp och med årlig fördelning, investeringarna med tidsaxel behöver analyseras ytterligare. Emellertid kan förmodas att finansieringsbehovet kommer att bli omfattande, även om det samtidigt är viktigt att pröva andra former för delfinansiering (försäljning av tillgångar).

Det bör vara ambitionen i nästkommande budgetprocess att åstadkomma en investeringsplan för koncernen att fogas till bilden av kommunens egna investeringar.

Resultat

De kommunägda företagen i Värmdö visar årligen positivt resultat, för 2017 prognostiseras det till + 22 mnkr. En viktig inriktning för framtiden är att den positiva resultatutvecklingen fortsätter.

Kivabs resultat är helt avhängigt bolagets utlåning till Värmdö kommun. Skulle bolagets kassa, tillgänglig för utlåning eller placering, användas på annat sätt påverkas bolagets resultat.

År 2016 hanterade Kivabkoncernen Gustavsbergssbadets underskott för första gången genom koncernbidrag, därmed kunde driftbidrag från kommunen undvikas. Inriktningen ska vara att motsvarande behov kommande år ska lösas på likartat sätt.

Samtidigt är det viktigt att Gustavsbergssbadet AB arbetar intensivt för att behovet av koncernbidrag från år till år ska minska.

Ambitionen framåt bör vara att en koncernbudget upprättas utifrån respektive bolags fleråriga affärsplaner och att koncernbudgeten med resultat och kassaflödesanalys inkorporeras i kommunkoncernens budgetunderlag.

Ägardirektiv

I perspektivet av budgeten, som kanske det viktigaste styrdokumentet i kommunen, bör även framgent bolagens ägardirektiv beslutas om i samband med att fullmäktige beslutar om budgeten. I förvaltningens underlag finns i år inga uppdaterade ägardirektiv framtagna. Förslaget är att dessa arbetas fram i samband med den politiska beredningen efter sommaren.

Omvärldsfaktorer

Svensk konjunktur 2017-2020

I flertalet europeiska länder har det varit en relativt svag ekonomisk utveckling den senaste tiden. Flera euroländer har ännu inte återhämtat sig från finanskrisen. Även våra nordiska grannländer har haft en svag utveckling. 2017 och 2018 beräknas det vända för några av Sveriges viktigaste exportmarknader när utvecklingen i USA antas få förnyad kraft tillsammans med våra grannländer. Det ska noteras att det vänder upp från låga nivåer, ökningen ligger 0,5 procent lägre än det historiska genomsnittet. Den svaga internationella utvecklingen leder till en förväntning om mycket långsamma ökningar av ränteläget med en beräknad första ökning under början av 2018.

Sett till Sveriges ekonomi nationellt befinner landet sig 2017 med hjälp av hög inhemsk efterfrågan i en högkonjunktur. Den kulminerar under 2018 och återgår sedan till ett konjunkturrellt normaltillstånd med stagnerande sysselsättningsutveckling och långsammare skatteunderlagsutveckling. Motverkande krafter i ekonomin i högkonjunkturen är omfattande invandring, snabb befolkningsutveckling och fortsatt blygsam löneutveckling. Bristen på utbildad arbetskraft, speciellt i den offentliga tjänstesektorn, är också en bromsande faktor. Dessa utmaningar kommer att kvarstå samtidigt som skatteunderlagstillväxten mattas av i takt med konjunkturen, särskilt under 2019-2020.

För att möta utmaningarna utan att behöva höja skatten kommer kraven på effektivisering, med hjälp av förbättrade metoder, teknik och samverkan med andra instanser, att öka. Därtill kommer behoven av bidrag från staten att öka. SKL förordar generella sådana, men Vårändringsbudgeten bär istället med sig fler riktade bidrag.

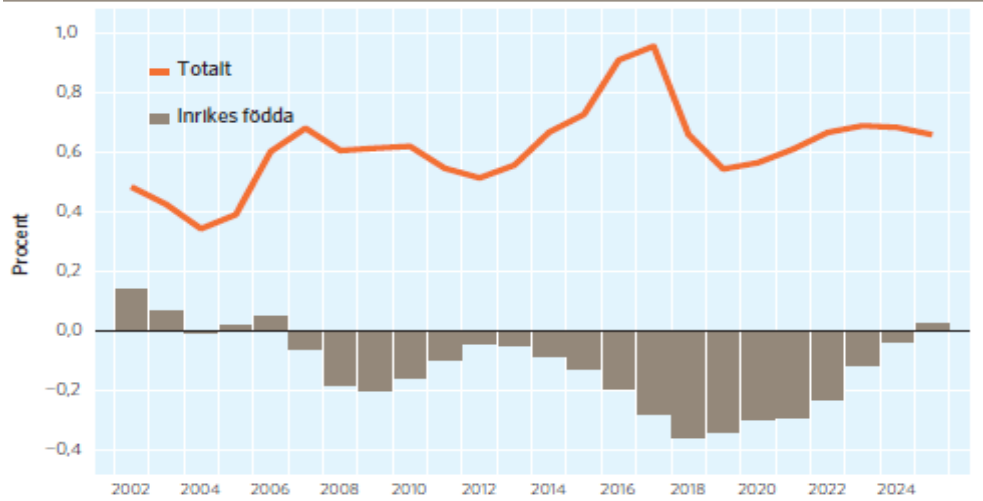
Det finns dock en risk att konjunkturutvecklingen inte blir så odramatisk som beskrivs ovan. Ett påtagligt fall i konjunktur och sysselsättning är ett tänkbart scenario och skulle kunna skapa betydligande problem. Samtidigt ska man ha i åtanke att Sverige har haft en ovanligt lång period av obruten produktionstillväxt sedan mitten av 2009.

Investeringarna, inte minst bygginvesteringarna, växer snabbt och hålls under 2017 tillbaka av ett ansträngt utnyttjande av byggsektorns kapacitet. Därefter kommer en period med en långsammare ökning 2018-2019.

Stora demografiska förändringar ökar kostnadstrycket

Stora demografiska förändringar åren 2017-2020 innebär problem för kommunsektorn när behoven av skola, vård och omsorg ökar extra snabbt. De närmaste åren förväntas folkmängden i Sverige öka med en dryg procent per år. Det är historiskt sett en hög nivå även om 2017 hade en beräknad befolkningsökning på 1,3 procent. Antalet invånare i Sverige väntas öka med cirka 328 600 mellan 2017 och 2020. En betydande del är utrikes födda. Faktum är, som diagrammet nedan visar, att utan invandringen skulle befolkningsförändringen vara negativ sett till åldrarna 20-64 år.

Befolkningen 20-64 år, procentuell förändring

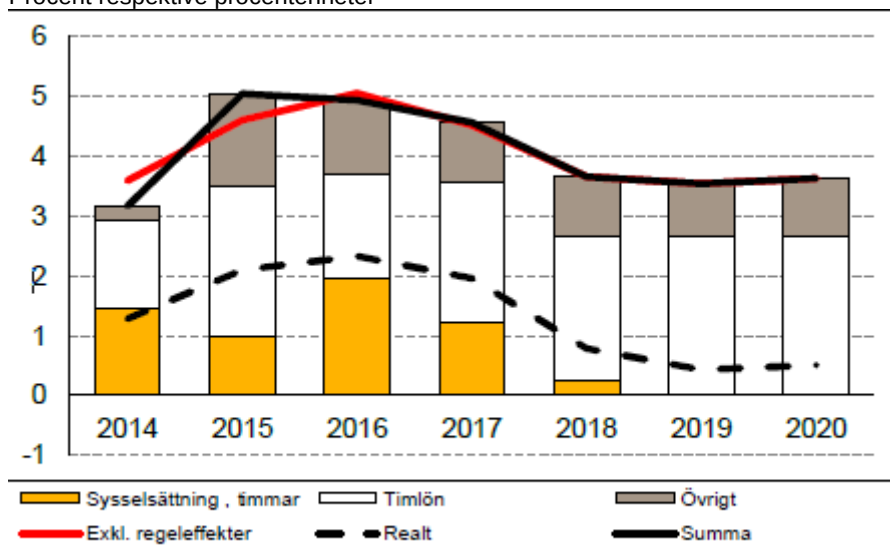
Källa: Statistiska centralbyrån

Samtidigt sker en snabb ökning av antalet äldre och antalet barn i skolåldern. Detta ger ett ökat kostnadstryck under perioden och tydliggör samtidigt vikten av att förvalta det tillskott som nyanlända till Sverige utgör.

Skatteunderlagstillväxten bromsar in

Under 2016 började skatteunderlagets ökning avta, en avmattning som fortsätter 2017 till följd av att sysselsättningsutvecklingen dämpas tillsammans med minskade utbetalningar av sociala ersättningar och stigande grundavdrag.

Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter
Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL

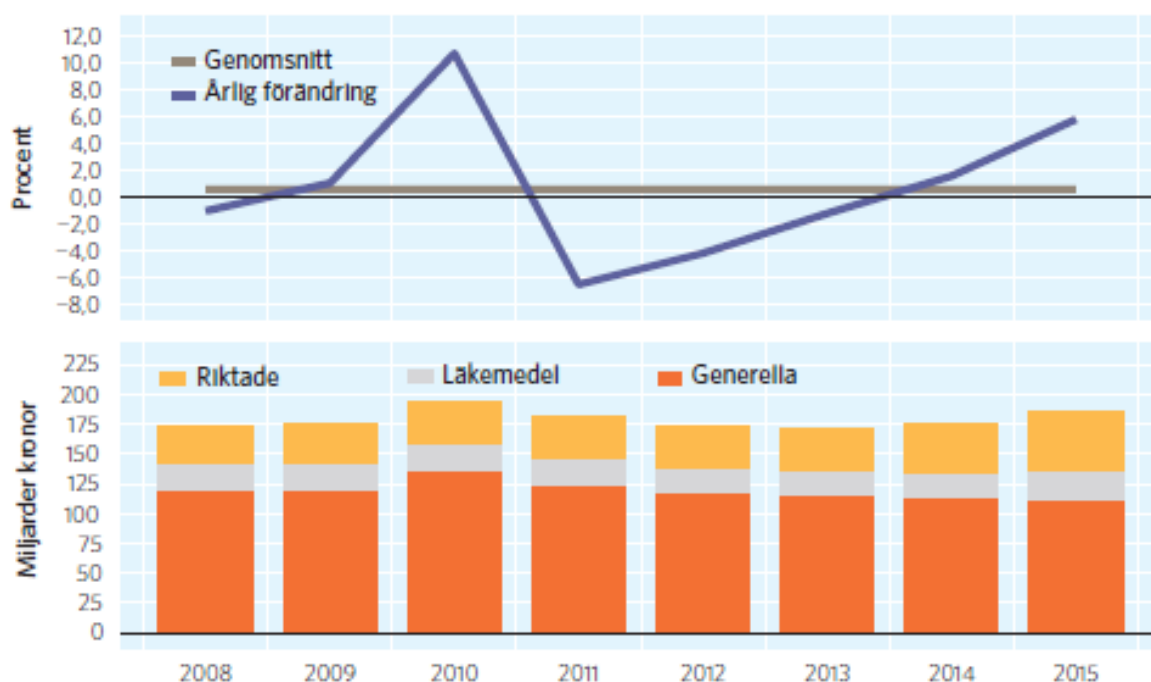
2018 minskar skatteunderlagets ökning ytterligare till en lägre nivå än genomsnittet 2000-2017. Orsaken är framför allt att den långa perioden med sysselsättningsökning upphör i samband med att konjunkturtoppen passerats. Dessa lägre nivåer fortsätter fram till år 2020.

Statsbidrag

Vid sidan av skatteintäkterna utgör statsbidrag en viktig del, ungefär 10 procent, av kommunens finansiering. När det gäller utvecklingen av generella och riktade statsbidrag till kommunsektorn ser vi i diagrammet nedan att de riktade bidragen historiskt har ökat i omfattning och uppgick 2016 till 93 stycken. Ett 40-tal av dem är riktade till utbildningsområdet och ett 30-tal är olika ersättningar för flyktinginvandring och integration. Sistnämnda område har ökat kraftigt på senare tid.

De flesta av dessa riktade bidrag måste kommuner och landsting ansöka om. Att identifiera och hantera alla dessa är resurskrävande. Vissa ersättningar betalas ut i förskott och automatiskt, medan andra betalas ut i efterhand utifrån ansökan. Vissa ersättningar är förutsägbara, medan andra ges i mån av tillgängliga medel eller efter en bedömning av exempelvis Migrationsverket.

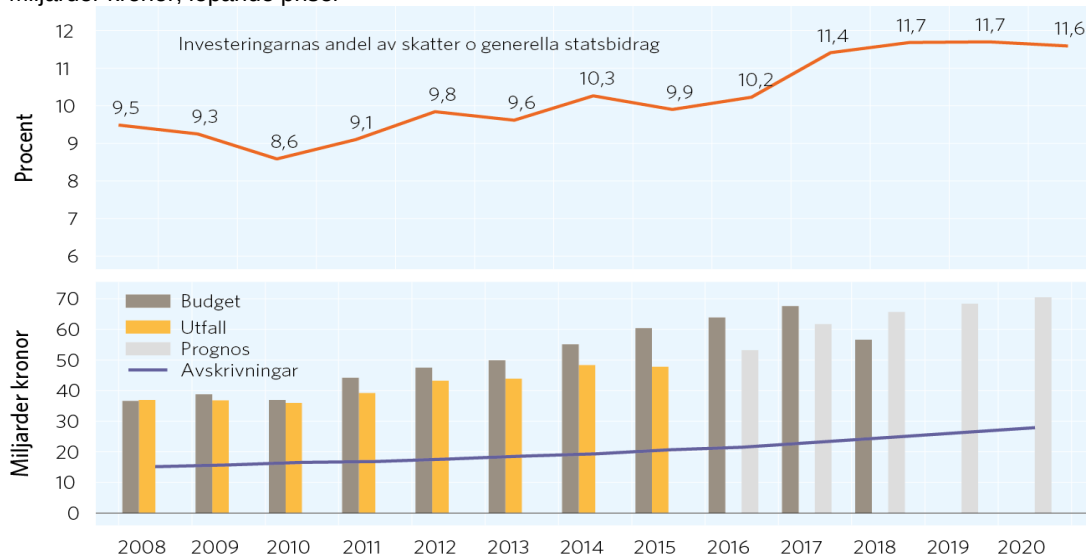
Statsbidrag i Miljarder kronor i 2016 års priser samt procentuell förändring

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting

Investeringar

Kommunkoncernernas, dvs inklusive de kommunala bolagen, sammantagna investeringar har ökat över en längre tid och kommer troligtvis att fortsätta att öka kommande år eller åtminstone ligga kvar på en hög nivå. Detta beror bland annat på ökat behov av verksamhetslokaler, såsom skolor, på grund av stigande befolkning, men det handlar också om renovering av fastigheter från 60- och 70-talen. Utvecklingen innebär ökade avskrivningar som kommer att ta allt större utrymme i kommunernas driftsbudgetar. De ökade investeringarna bidrar också till att den ackumulerade låneskulden stiger.

Kommunernas investeringar och avskrivningar 2008-2020
Miljarder kronor, löpande priser

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting

Sveriges Kommuner och Landsting rekommenderar årligen nivån på den internränta som flertalet kommuner tillämpar för aktiverade investeringar. Ambitionen med internräntan är att den ska fånga en rimlig räntenivå sett över en investerings hela livslängd. Internräntan bygger på kommunsektorns upplåningskostnader (huvudkälla är Kommuninvests skulddatabas). Internräntan föreslås vara 1,75% för 2018, samma som för 2017.

Vårändringsbudgeten 2017

Våren 2017 presenterade regeringen vårändringsbudgeten och 2017 års ekonomiska vårproposition. Den ekonomiska vårpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2017–2021. Vårändringsbudgeten anger förändringar i innevarande års budget.

Bland regeringens förslag finns inte några initiativ som innebär några generella förstärkningar av bidragen till kommunerna. Däremot görs vissa riktade satsningar 2017, som kan sammanfattas enligt följande:

- En förstärkning med 150 mnkr som ett nytt statsbidrag till den sociala barn- och ungdomsvården för 2017. Fördelningsnyckeln mellan kommunerna bygger på flera parametrar, exempelvis antalet ärenden.
- 500 mnkr, kallat jämlikhetspeng, satsas på grundskolor med låg andel behöriga till nationella gymnasieprogram.
- Det riktade statsbidraget för fler anställda i lågstadiet, den så kallade lågstadiesatsningen, tillfördes 329 mnkr 2017 och 2018 ytterligare 329 mnkr
- Ett engångsbidrag om 500 miljoner avsattes 2016 för att rusta upp utemiljön för förskolor, fritidshem, skolor mm. Detta anslag har senarelagts och har spridits ut över åren 2017 och 2018 med 150 mnkr respektive 350 mnkr.
- Regeringens satsning på energieffektivisering 2016 fortsätter med framtida anslag på högst 260 miljoner kronor 2017-2019.

Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning - Värmdö kommun

Kommunens skatteintäkter, statsbidrag och skatteutjämning är grundläggande delar i kommunens finansiering. Det statliga inkomstutjämningsbidraget syftar till att garantera alla kommuner en viss inkomstnivå, medan kostnadsutjämningen omfördelar pengar mellan landets kommuner utifrån strukturella förutsättningar att tillhandahålla service.

Skatteintäkter

Värmdö kommun baserar sina skatteberäkningar på prognoser från SKL. Skatteintäkterna för 2018 i Värmdö har beräknats utifrån en befolkningsökning på årsbasis på 1000 invånare under 2017. Till grund för beräkningen av skatteintäkter i budgetförslaget ligger den skatteprognos som presenterades av SKL 2017-04-27.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prognos uppdateringsfaktorer för skatteunderlag (SKL)	5,67	5,16	5,58	5,49	5,29	5,18

Källa: SKL 27 april 2017

Skatteutjämning

År 2018 innebär utjämningssystemet för Värmdö kommun intäkter från inkomst-utjämningen med 32 mnkr, en ökning med 12 mnkr jämfört med 2017 och från kostnadsutjämningen med 109 mnkr, en ökning med 7 mnkr jämfört med 2017. I ett särskilt system utjämnas kommunernas kostnader för LSS (Lagen om särskilt stöd till funktionshindrade). För Värmdö kommun innebär systemet en kostnad 2018 på 40 mnkr, en ökning med ca 7 mnkr jämfört med 2017. Inkomsten från fastighetsavgiften prognostiseras till 112 mnkr, vilket är 16 mnkr högre än budget 2017.

Andel av statsbidrag för välfärdstjänster

År 2017 satsade staten 10 miljarder på välfärdstjänster i form av bidrag till kommuner och landsting. Bidraget kvarstår åren framöver, den preliminära fördelningen till Värmdö kommun framgår av tabellen nedan. År 2017-2018 förutsätts bidraget fördelas med 30 % relaterat till antalet invånare och med 70 % efter antalet asylsökande och nyanlända. Från år 2019 fördelas gradvis statsbidraget om och år 2021 blir bidraget helt knutet till antalet invånare. Förändringen gynnar Värmdö kommun, som år 2021 beräknas erhålla ca 29 mnkr, vilket i princip är en fördubbling jämfört med 2018.

Utfall givet samma underlag åren 2018-2021	2018	2019	2020	2021
Enligt flyktingvariabler	6 570 278	4 690 000	2 820 000	0
Enligt befolkningsfördelning	8 814 296	14 690 000	20 570 000	29 380 000
Totalt	15 384 574	19 380 000	23 390 000	29 380 000

Källa: Beräkningsfil från SKL 170313

Kommunalisering av hemsjukvården i Stockholms län

Hemsjukvård ges till personer som av medicinska skäl eller på grund av funktionsnedsättning är i behov av hälso- och sjukvård i hemmet. Hemsjukvården i Stockholms län ombesörjs av landstinget, Stockholm är det enda länet i landet som ännu inte har kommunaliserat hemsjukvården. Våren 2017 har påbörjats utredningsarbete med siktet inställt på en kommunalisering, kopplad till en

skatteväxling. Avsikten är att det ska finnas underlag för handling mellan huvudmännen hösten 2017, i sammanhanget är det viktigt bl a att parterna kan komma överens om kostnadsnivån och därmed skatteväxlingens storlek. Tidplanen innebär att landstingsfullmäktige och kommunernas fullmäktige ska kunna fatta beslut hösten 2018 och att driftsstarten blir våren 2020.

Ny kommunal redovisningslag dröjer

Under 2016 presenterade en statlig utredning förslag till ny kommunal redovisningslag. Bland förändringarna, som föreslogs, kan särskilt noteras att kommunerna framdeles i sin balansräkning ska redovisa samtliga pensionsåtaganden, även för tiden före 1998 (enligt den s k fullfonderingsmodellen). Regeringen har dock, fram till dags dato, inte lagt fram någon proposition i frågan, således kommer inte att införas någon ny lagstiftning från och med 2018. Därmed har heller inte förslaget beaktats i underlaget för Värmdös budget 2018.

Befolkningsutveckling

I en snabbt växande kommun är det viktigt att följa befolkningsutvecklingen och göra prognoser för att bedöma behov av bostäder, skolor, vård och omsorg. Värmdö kommun har under många år haft en kraftigt varierad tillväxt beroende på konjunktur och bostadsmarknad. Tillväxten har pendlat mellan en och tre procent. Under senare år har den legat på runt en och en halv procent. En vanlig trend är att ungdomar flyttar från kommunen och unga vuxna med små barn flyttar in samt att andelen äldre ökar.

Under år 2016 ökade befolkningen i Värmdö kommun med 893 personer från 41 107 till 42 000 invånare. Det motsvarar en befolkningstillväxt på nästan 2,2 procent, vilket är en högre tillväxt än Stockholms län som helhet där ökningen var knappt 1,7 procent. Även jämfört med riket, som hade en befolkningstillväxt på knappt 1,5 procent, växte Värmdö betydligt snabbare.

Främst var det flyttnettot som låg bakom folkökningen men även födelseöverskottet bidrog. Antalet personer som under 2016 flyttade till kommunen var 2 977 och antalet som flyttade ut var 2 298. Flyttnettot var därmed 679 personer. Under år 2016 föddes 463 barn och 250 personer avled, vilket gav ett födelseöverskott på 213 personer.

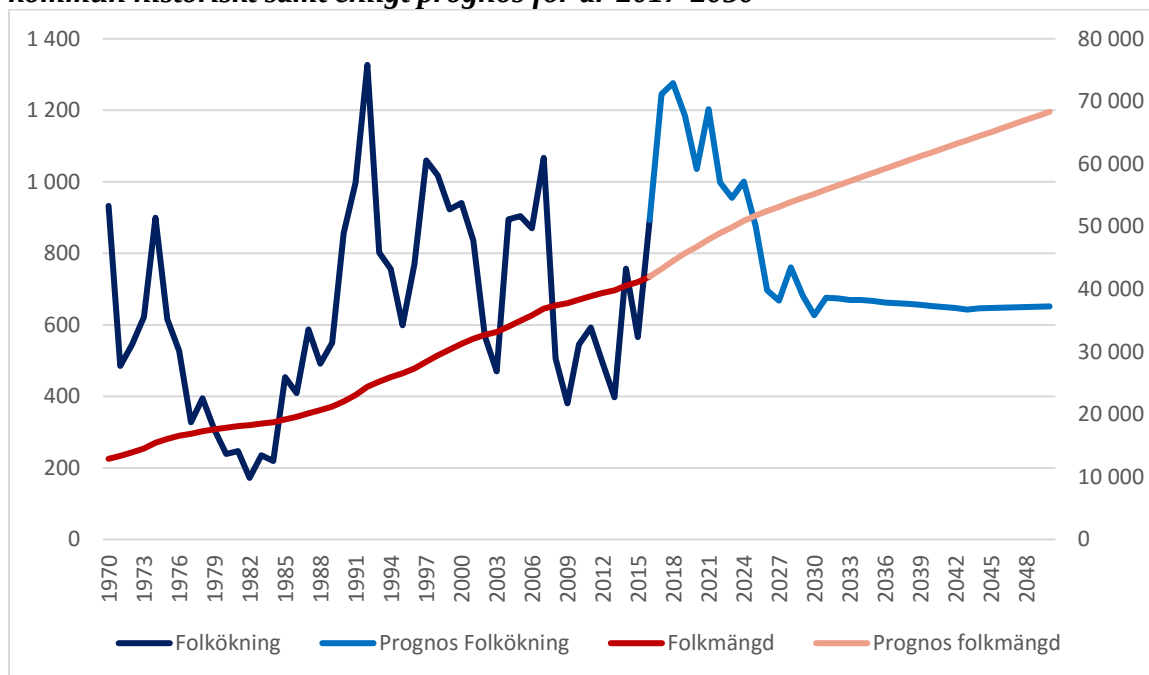
Värmdö kommun tar årligen fram en tioårig befolkningsprognos som baseras på uppgifter om kommunens befolkning, per den 31 december 2016 samt antaganden om hur befolkningen flyttar, föder barn och dör baserat på de senaste årens utveckling i kommunen. Ett viktigt underlag för prognosen är också det antagande som kommunen gör om antal färdigställda bostäder under prognosperioden.

Enligt prognosens planeringsalternativ beräknas befolkningen i kommunen öka med runt 10 400 personer mellan år 2017 och år 2026. Det motsvarar en årlig befolkningsökning på nästan 2,5 procent. Dock prognostiseras en högre tillväxttakt i början av perioden som sedan mattas av i slutet av prognosperioden. År 2030 beräknas antalet invånare vara drygt 55 000 i planeringsalternativet. Det innebär att för att uppnå visionen om 60 000 invånare år 2030 krävs ett högre bostadsbyggande än vad bostadsbyggnadsprognosen förutspår.

Från år 2016 gör prognosen även en utblick mot 2050. Mellan år 2026 till 2050 väntas den årliga befolkningstillväxten vara mellan 1-1,5 procent. I utgången av år 2050 väntas folkmängden i kommunen vara drygt 68 000 invånare.

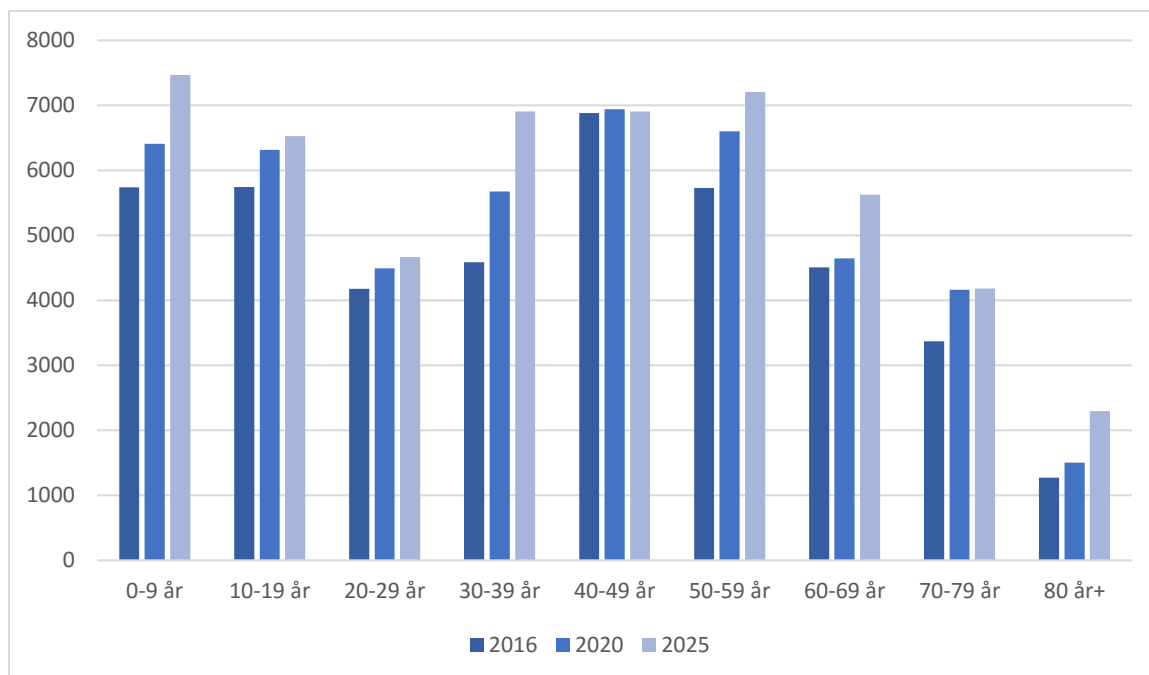
Befolkningstillväxten bedöms vara som störst fram till år 2023 till följd av ett stort antal planerade inflyttningsklara bostäder under dessa år, främst i porslinskvarteren och centrala Gustavsberg, samt att 2015 års flyktingsituation har inneburit ett högre antal kommunplacerade nyanlända än tidigare, vilket beräknas fortsätta under 2017 och 2018.

Diagram 1 Årlig befolkningsförändring och folkmängd i antal personer för Värmdö kommun historiskt samt enligt prognos för år 2017-2050

De kommunala kostnaderna har ett starkt samband med invånarnas ålder. Generellt gäller att befolkningsprognoser på 10 års sikt med god precision kan förutsäga utvecklingen av antalet äldre. Tyvärr är träffsäkerheten dålig när det gäller att förutse utvecklingen av antalet barn i förskoleåldrarna. En noggrann bevakning av födelsetalen och migrationen måste ständigt pågå för att uppdatera planeringen. Befolkningens åldersfördelning i Värmdö kommun år 2016 och planeringsalternativet för år 2020 och 2025 framgår av Diagram 2. Där framgår att alla åldersgrupper, utom 40-49 år ökar, såväl till 2020 som 2025. Fram till 2025 är det gruppen 80 år och äldre samt 0-9 år och 30-39 år som ökar mest i relativa tal.

Diagram 2 *Folkmängden i Värmdö kommun efter ålder, observerat år 2016 och prognos för år 2020 och 2025*

Kommunfullmäktige m fl

Kommunfullmäktige utövar kommunens beslutanderätt i ärenden av principiell karaktär eller av större vikt för kommunen. Kommunfullmäktige anger mål och riktlinjer för verksamheten, beslutar om nämndernas organisation och verksamhetsformer, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor.

Driftbudget

Sammanställning

	KF Budget	Budget	Ram	Ram
Driftbudget (tkr)	2017	2018	2019	2020
Kostnader	7064	8 835	8 923	9 012
Intäkter	0	0	0	0
Summa netto	7064	8 835	8 923	9 012
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr		1 771	88	89
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %		25,1%	1,0%	1,0%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	7 064	0	7 064
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	1 771	0	1 771
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	71		71
Valnämnd, allmänna val	1 500		1 500
Voteringsanläggning	200		200
Kommundirektörens underlag till budget 2018	8 835	0	8 835

Ram 2019 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till budget 2018	8 835	0	8 835
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	88	0	88
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	88		88
Kommundirektörens underlag till ram 2019	8 923	0	8 923

Ram 2020 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till ram 2019	8 923	0	8 923
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	89	0	89
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	89		89
Kommundirektörens underlag till ram 2020	9 012	0	9 012

Kommentarer till driftbudget

- Kommunfullmäktiges budget räknas upp med 1 procent jämfört med 2017.
- För ny voteringsanläggning avsätts 0,2 mnkr.
- Mot bakgrund av att 2018-2019 är valår tillförs valnämnden ökad driftbudget dessa år med 1,5 mnkr.

Överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet för kommunens gode män, förvaltare och förmyndare. Syftet med verksamheten är att de som har ställföreträdare inte ska lida rättsförluster. Värmdö kommun och Vaxholms stad samverkar sedan 2011 i en gemensam nämnd kring överförmyndarfrågor.

Driftbudget

Sammanställning

	KF Budget 2017	Budget 2018	Ram 2019	Ram 2020
Driftbudget (tkr)				
Kostnader	4868	6 410	6 474	6 539
Intäkter	-1832	-3 344	-3 377	-3 411
Summa netto	3036	3 066	3 097	3 128
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr		30	31	31
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %		1,0%	1,0%	1,0%

Specifikation till beslutad driftbudget

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	4868	-1832	3036
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	1542	-1512	30
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	63	-33	30
Rameffekter av reviderad budget 2017	1479	-1479	0
Kommundirektörens underlag till budget 2018	6410	-3344	3066
Ram 2019 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till Budget 2018	6410	-3344	3066
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	64	-33	31
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	64	-33	31
Kommundirektörens underlag till ram 2019	6474	-3377	3097
Ram 2020 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till ram 2019	6474	-3377	3097
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	65	-34	31
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	65	-34	31
Kommundirektörens underlag till ram 2020	6539	-3411	3128

Kommentarer till driftbudget

- Överförmyndarnämndens budgetram räknas upp med 1 procent jämfört med budget 2017.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen är kommunfullmäktiges beredande och verkställande organ. Kommunstyrelsen leder arbetet med och samordnar utformningen av övergripande mål och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten. Dess ledningsfunktion omfattar bl a personalpolitik och arbetsgivaransvar för kommunens samtliga anställda. Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens planering och strategiska utveckling, samt ansvarar för allt strategiskt kommunalt markägande. Likaledes ligger projektet Framtidens Gustavsberg under KS. KS är också kommunens krisledningsnämnd. Även ansvaret för ungdomsfrågor samt alkohol- och drogförebyggande arbete ligger hos kommunstyrelsen.

Driftbudget

Sammanställning

Driftbudget (tkr)	KF Budget 2017	Budget 2018	Ram 2019	Ram 2020
Kostnader	255 374	278 405	273 764	276 297
Intäkter	-101 945	-103 964	-105 004	-106 054
Summa netto	153 429	174 441	168 760	170 243
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr		21 012	-5 681	1 483
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %		13,7%	-3,3%	0,9%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	255 374	-101 945	153 429
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	23 031	-2 019	21 012
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	2 544	-1 019	1 525
PFO-projekt och övriga planprojekt	4 200		4 200
Kapitalkostnader	1 200		1 200
Kommunikation varumärke/marknad samt säkerhetsfrågor	1 100		1 100
Digital agenda	3 000		3 000
Höjd plantaxa planavtal		-1 000	-1 000
Justering internhyror	-513		-513
Återföring Miljömiljon	-1 000		-1 000
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Projekt SeaStop	2 200		2 200
Reserv	5 000		5 000
PEX Ingarökryssat samt sanering	2 500		2 500
Upphandling ekonomisystem mfl	2 800		2 800
Kommundirektörens underlag till budget 2018	278 405	-103 964	174 441

Ram 2019 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till budget 2018	278 405	-103 964	174 441
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	-4 641	-1 040	-5 681
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	2 659	-1 040	1 619
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad PEX mm	4 700		4 700
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Nytt ekonomisystem	500		500
Återföring SeaStop	-2 200		-2 200
Återföring reserv	-5 000		-5 000
Återföring PEX Ingarökrysset samt sanering	-2 500		-2 500
Återföring upphandling ekonomisystem mfl	-2 800		-2 800
Kommundirektörens underlag till ram 2019	273 764	-105 004	168 760

Ram 2020 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till ram 2019	273 764	-105 004	168 760
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	2 533	-1 050	1 483
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	2 733	-1 050	1 683
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad PEX mm	300		300
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Återföring nytt ekonomisystem	-500		-500
Kommundirektörens underlag till ram 2020	276 297	-106 054	170 243

Kommentarer till driftbudget

- Kommunstyrelsens budget räknas upp med 1 % jämfört med 2017. Samtidigt justeras ramen ned med 0,5 mnkr beroende på sänkta internhyror. Tillfälligt anslag, miljömiljon, 2017, 1,0 mnkr, bortfaller 2018.
- Kommunstyrelsen har ansvaret för kommunens ekonomiska förvaltning och finansfrågor. KS har också tillsynsplikt i förhållande till övriga nämnder, den rollen blir särskilt viktig i kärvare tider och när nämnder har svårt att hålla sig inom budgetramarna. I ansvaret ligger bl a att överblicka och följa den ekonomiska utvecklingen i nämnderna och agera när så erfordras.

Uppdraget utgår från att den budget fullmäktige beslutat om ska följas och att obalanser ska mötas med effektivisering, omprioriteringar och åtgärdsplaner. Emellertid kan uppstå situationer då det inte är möjligt att på nämndnivå möta ekonomiska konsekvenser av händelser som inte gått att förutse. Det behöver därför finnas beredskap hos KS för att i vissa fall extraordinärt och temporärt

täcka underskott. Det kan vara särskilt motiverat i de fall medlen syftar till att genomföra strukturåtgärder som långsiktigt förbättrar ekonomin. Såsom en särskild beredskap hos kommunstyrelsen avsätts under KS 5,0 mnkr.

- Området Plan och exploatering ges ökade resurser i budgetunderlaget. Utgiftsutrymmet höjs permanent med 5,4 mnkr, relaterat till projekt i prioriterade förändringsområden, PFO-projekt, och övriga planprojekt samt ökade kapitalkostnader; höjd plantaxa (timtaxan) medverkar med 1,0 mnkr till att skapa utrymme för prioriteringen. Vidare ges ett tillfälligt tillskott 2018, om 2,5 mnkr, i första hand till att täcka kostnader för Ingarökryssat samt saneringskostnader.
- Med utgångspunkt från beslut i fullmäktige prioriteras från och med år 2017 arbetet med Digital agenda. Agendan ska ses i perspektivet av att de flesta medborgare i dag kan utföra ett flertal myndighets- och serviceärenden över internet i datorer eller mobiltelefoner. Kommunens proaktivitet i den digitala utvecklingen är avgörande för att den ska uppfattas som modern och attraktiv att bo, driva företag och arbeta i. I budget 2017 avsattes medel främst på investeringsbudgeten, dock visar det praktiska genomförandet att merparten av kostnaderna är driftkostnader. Mot denna bakgrund utökas driftbudgeten 2018 med 3,0 mnkr för ändamålet.
- I samverkan med flera andra kommuner och aktörer i Sverige, på Åland och från Finland har Värmdö kommun ansökt om Interreg-bidrag från Central Baltic för att utveckla ett 21 mindre gästhamnar, därav 9 i Värmdö kommun. Projektet benämns SEASTOP. Värmdö kommun tar på sig en övergripande samordningsroll. För medfinansiering avsätts i budget 2018 2,2 mnkr (tillfälligt anslag).
- För säkerhetsarbete samt kommunikation av varumärke mm avsätts 1,1 mnkr i budgeten. Vidare budgeteras 2018 tillfälligt (projektmedel), 2,8 mnkr, för upphandling av flera av kommunens vitala system, bl a ärendesystem och ekonomisystem, utifrån att avtal rörande nuvarande system löper ut.

Utbildningsnämnd

Nämnden har ansvar för fullgörande, uppföljning och utvärdering av kommunens uppgifter som huvudman enligt skollagen (exklusive vuxenutbildning) och annan utbildningsrelaterad lagstiftning. I ansvaret ligger också att nämnden har ansvar för finansiering, mål och uppföljning av verksamheten samt att de som verksamheten riktar sig mot får en allsidig information om verksamheten och hur den fullgörs. Nämnden ska också bevaka att de inom nämnden förkommande kundvalssystemen är konkurrensneutrala mellan kommunala och fristående anordnare och andra därtill relaterade frågeställningar. Nämnden är finansierings- och myndighetsnämnd och svarar för utförande av verksamhet i kommunal regi.

Driftbudget

Volymutveckling

	KF Budget	Prognos	Prognos	Prognos
Antal barn i genomsnitt per år	2017	2018	2019	2020
Förskola 1-2,5 år	890	954	1010	1059
Förskola 2,5-5 år	1631	1706	1762	1826
Grundskoleelever	6333	6303	6317	6349
Gymnasieelever	1665	1669	1796	1896
Nyanlända	100	125	125	125

Sammanställning

	KF Budget	Budget	Ram	Ram
Driftbudget (tkr)	2017	2018	2019	2020
Kostnader	2 119 015	2 215 122	2 268 106	2 319 988
Intäkter	-979 200	-1 035 648	-1 046 004	-1 056 464
Summa netto	1 139 815	1 179 474	1 222 102	1 263 524
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr		39 659	42 628	41 422
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %		3,5%	3,6%	3,4%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	2 119 015	-979 200	1 139 815
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	96 107	-56 448	39 659
<i>Varav ramförändring:</i>			
Tillägg lön och inflation	21 649	-10 254	11 395
Volymförändring förskoleverksamhet	15 107		15 107
Volymförändring grundskola	-2 983		-2 983
Volymförändring gymnasium	368		368
Volymförändring nyanlända	2 879		2 879
Mattesatsning årskurs 4-6	2 000		2 000
Kapitalkostnader	1 800		1 800
Justering internhyror	9 393		9 393
Rameffekter av reviderad budget 2017	46 194	-46 194	0
Återföring giffria leksaker 10 tkr per förskola	-300		-300
Kommundirektörens underlag till budget 2018	2 215 122	-1 035 648	1 179 474

Ram 2019 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till budget 2018	2 215 122	-1 035 648	1 179 474
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	52 984	-10 356	42 628
<i>Varav ramförändringar:</i>			0
Tillägg lön och inflation	22 151	-10 356	11 795
Volymförändringar förskoleverksamhet	12 438		12 438
Volymförändringar grundskola	1 412		1 412
Volymförändringar gymnasium	13 383		13 383
Volymförändring nyanlända	0		0
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad	3 600		3 600
Kommundirektörens underlag till ram 2019	2 268 106	-1 046 004	1 222 102

Ram 2020 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till ram 2019	2 268 106	-1 046 004	1 222 102
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	51 882	-10 460	41 422
<i>Varav ramförändringar:</i>			0
Tillägg lön och inflation	22 681	-10 460	12 221
Volymförändring förskoleverksamhet	12 588		12 588
Volymförändring grundskola	3 241		3 241
Volymförändring gymnasium	10 672		10 672
Volymförändring nyanlända	0		0
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad	2 700		
Kommundirektörens underlag till ram 2020	2 319 988	-1 056 464	1 263 524

Kommentarer till driftbudget

- Utbildningsnämndens budget räknas upp med 1 % jämfört med 2017. Tillfälligt anslag 2017, 0,3 mnkr, för giffria leksaker i förskolan bortfaller 2018.
- Nämnden erhåller volymkompensation 2018 med 15,1 mnkr avseende ökat antal barn i förskolan, 2,9 mnkr för flera nyanlända samt 0,4 mnkr för flera gymnasieelever. Samtidigt beräknas antalet grundskoleelever minska något, vilket gör att volymkompensationen sjunker i den delen med 3,0 mnkr. Sammanlagt ges därmed utbildningsnämnden kompensation för ökade volymer med 15,4 mnkr.
- Nämnden kompenseras för högre internhyror med sammanlagt 9,4 mnkr. Tillskottet syftar främst till att täcka den ökade hyreskostnaden efter upprustningen av Farstavikens skola/Kvarnberget (slutförs 2018). Nämnden kompenseras även för de ökade kapitaltjänstkostnader, 1,8 mnkr, som blir följden av inköp av inventarier till Kvarnberget.
- På statens initiativ sker en satsning på matematik i årskurs 4-6 från höstterminen 2017. Satsningen motsvarar i Värmdö 2,0 mnkr, vilket beaktas i budget 2018 genom särskild uppräknings av skolpengen för berörda årskurser.
- Utrymme för frukost årskurs 7-9, 1,0 mnkr, som avsattes 2016, kvarstår i budget 2018
- En förskola byggs 2018 i Charlottendal, investering 40 mnkr. Ytterligare en förskola, 40 mnkr, väntas etableras senare i planperioden. I slutet av perioden, 2019-2020, avsätts ett investeringsutrymme på 320 mnkr för skolinvestering i Gustavsberg.
- Peng fastställs för förskola, pedagogisk omsorg, grundskola, fritidshem och gymnasieskola enligt bilaga 7. Sedan några år tillbaka tillämpar Värmdö kommun socioekonomisk differentiering av skolpeng och förskolepeng. Denna differentiering kvarstår 2018 med samma belopp som 2017.
- Bilagans prislista för gymnasieskolan är identisk med den prislista som beslutades i budget 2017. KSL:s styrelse kommer den 22 juni att besluta rekommendera kommunerna en ny prislista för gymnasieskolan. Meningen är att den gamla prislistan i budgetdokumentets bilaga då ska bytas ut mot den nya, av KSL rekommenderade.

Kultur- och fritidsnämnd

Nämnden ansvarar för biblioteks- och kulturskoleverksamhet, mötesplatser för unga, upplevelse- och kulturhus samt för konsthall. Nämnden ansvarar för drift och underhåll av anläggningar och platser för idrott, fritid och kultur.

Nämnden är finansieringsnämnd och svarar även för utförande av verksamhet i kommunal regi. Den kommunala regin omfattar Porslinsfabriken, Värmdö bibliotek, Värmdö kulturskola, Gustavsbergs Konsthall, ungkulturhuset och fritidsgårdar/öppen ungdomsverksamhet. Nämnden ska verka för att bredda utbudet av verksamheter i alternativa driftsformer.

Driftbudget

Sammanställning

Driftbudget (tkr)	KF Budget 2017	Budget 2018	Ram 2019	Ram 2020
Kostnader	166 593	174 090	207 631	211 107
Intäkter	-52 939	-57 516	-58 091	-58 672
Summa netto	113 654	116 574	149 540	152 435
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr		2 920	32 966	2 895
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %		2,6%	28,3%	1,9%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	166 593	-52 939	113 654
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	7 497	-4 577	2 920
<i>Varav ramförändring:</i>			
Tillägg lön och inflation	1 706	-569	1 137
Justering internhyror	1 783		1 783
Rameffekter av reviderad budget 2017	4008	-4008	0
Kommundirektörens underlag till budget 2018	174 090	-57 516	116 574

Ram 2019 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till budget 2018	174 090	-57 516	116 574
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	33 541	-575	32 966
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	1 741	-575	1 166
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad:			
Hyra Porslinsfabriken	20 000		20 000
Verksamhetskostnader			
Porslinsfabriken	5 000		5 000
Kapitalkostnad inkl Porslinsfabriken	5 100		5 100
Övrig drift/skötsel anläggningar	1 700		1 700
Kommundirektörens underlag till ram 2019	207 631	-58 091	149 540

Ram 2020 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till ram 2019	207 631	-58 091	149 540
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	3 476	-581	2 895
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	2 076	-581	1 495
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad	1 400		1 400
Kommundirektörens underlag till ram 2020	211 107	-58 672	152 435

Kommentarer till driftbudget

- Kultur- och fritidsnämndens budget räknas upp generellt med 1 procent jämfört med 2017. Nämndens kompenseras även för ökade kostnader för internhyror med 1,8 mnkr, i summan ingår utrymme för att betala hyra för föreningshus på Ingarö.
- Inom kultur och fritid ökar kapitaltjänstkostnaderna under året beroende på genomförda investeringar. Likaså ökar kostnaderna för skötsel av fritidsanläggningar. Kostnadsökningarna beräknas till sammanlagt 2,4 mnkr. Samtidigt konstateras att det inte kommer att bli aktuellt att ta upplevelse- och kulturhuset Porslinsfabriken i drift under 2018. I budgetramen har avsatts vissa driftbudgetmedel för kulturhuset, del av dessa medel föreslås tas i anspråk för nämnda kapital- och skötselkostnader, som därmed får täckas inom ram under år 2018.
- Byggnationen av det nya upplevelse- och kulturhuset Porslinsfabriken har gjort uppehåll beroende på projektering av tak. Därmed kommer, som sagt, tidpunkten för inflyttning att bli senare än tidigare beräknat; troligen en bit in på 2019. Här kommer kulturverksamheter som bibliotek, kulturskola, ungdanshus och Gustavsbergs konsthall att samlas. Tillkommande hyreskostnad på

helårsbasis beräknas till 20 mnkr (nettoeffekten av tillkommande hyra för Porslinsfabriken och hyreskostnader som bortfaller för befintliga verksamhetslokaler). Därtill uppskattas tillkomma verksamhetskostnader om 10 mnkr samt kapitaltjänstkostnader för inventarier om 2 mnkr. Bedömningen av tillkommande verksamhetskostnader får ses som preliminär, ytterligare överväganden behöver göras och möjligheterna till samordning med andra funktioner i förvaltningsorganisationen ska analyseras. Till en mindre del, 5 mnkr, finns sedan tidigare utrymme i befintlig budgetram, resterande belopp behöver beaktas i nämndens driftbudget 2019-2020. Porslinsfabriken tas troligen inte i drift förrän en bit in på år 2019, vilket till någon del kan reducera behovet av budgetutrymme, relativt helårssiffror, det året.

- I planeringen förutsätts att kommunen övertar anläggningarna vid Ekvallen från föreningsregi, vilket är beaktat i tidigare års investeringsbudget. Inriktningen är också att anläggning med konstgräs på Ingarö övergår till kommunen.
- Förutom Porslinsfabriken domineras kultur- och fritidsnämndens investeringsverksamhet av satsningar på konstgräsplaner. Under 2017 etableras en konstgräsplan vid Ösby, vidare uppgraderas en grusplan vid Mörtlös. I övrigt koncentrerar sig kommunen på att rusta befintliga konstgräsplaner som används frekvent och slits hårt. År 2018 disponeras investeringsmedel i budget 2017, 10 mnkr, för att rusta och reinvestera i Värmdövallens två befintliga konstgräsplaner. Förutsatt kommunens övertagande av plan på Ingarö sker ett utbyte även av denna, beräknat till 8 mnkr. År 2020 uppgraderas grusplan vid Värmdövallen till konstgräsplan, 9 mnkr.

Socialnämnd

Nämnden är finansieringsnämnd och ansvarar för kundval samt svarar för utförande av verksamhet i kommunal regi. Nämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg, försörjningsstöd, familjerätt etc. Nämnden ska arbeta för att bredda utbudet av utförare i kommunen, privat-, förenings- och kommunalt drivna verksamheter.

Driftbudget

Volymutveckling

Antal i genomsnitt under året	KF Budget 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020
<i>Individ- och familjeomsorg:</i>				
Antal invånare 0-24 år	13 971	14 137	14 438	14 721
Antal invånare 25 år och äldre	28 724	29 746	30 676	31 503

Sammanställning

Driftbudget (tkr)	KF Budget 2017	Budget 2018	Ram 2019	Ram 2020
Kostnader	329 779	347 709	352 448	359 686
Intäkter	-158 870	-163 917	-165 556	-167 212
Summa netto	170 909	183 792	186 892	192 474
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr		12 883	3 100	5 582
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %		7,5%	1,7%	3,0%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	329 779	-158 870	170 909
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	17 930	-5 047	12 883
<i>Varav ramförändring:</i>			
Tillägg lön och inflation	3 322	-1 623	1 699
Volymförändring individ- och familjeomsorg	3 411		3 411
Ramförstärkning	5 600		5 600
Rameffekter av reviderad budget 2017	3 424	-3 424	0
Justering internhyror	173		
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Combine	3 000		3 000
Återföring förebyggande arbete mot droger	-1 000		-1 000
Kommundirektörens underlag till budget 2018	347 709	-163 917	183 792

Ram 2019 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till budget 2018	347 709	-163 917	183 792
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	4 739	-1 639	3 100
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	3 447	-1 639	1 808
Volymförändring individ- och familjeomsorg	3 992		3 992
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad	300		300
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Återföring Combine	-3 000		-3 000
Kommundirektörens underlag till ram 2019	352 448	-165 556	186 892

Ram 2020 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till ram 2019	352 448	-165 556	186 892
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	7 238	-1 656	5 582
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	3 524	-1 656	1 868
Volymförändring individ- och familjeomsorg	3 714		3 714
Kommundirektörens underlag till ram 2020	359 686	-167 212	192 474

Kommentarer till driftbudget

- Nämndens budget uppräknas med 1 procent jämfört med 2017. Därutöver medges kompensation för ökade internhyror med 0,2 mnkr. Tillfälligt anslag för förebyggande av droger 2017, 1,0 mnkr, bortfaller 2018.
- Individ- och familjeomsorgen volymkompenseras utifrån två ålderskategorier i befolkningen; 0-24 år och 25 år och uppåt, med en beräknad snittkostnad i respektive kategori som grund. Det innebär för budget 2018 en volymkompensation om 3,4 mnkr. Samma modell tillämpas för beräkningen av ramar för 2019 och 2020.
- Under en tid har kostnadstrycket inom flera delar av nämndens verksamhet stigit, beroende på en rad faktorer. En förklaring är snabbt stigande priser för köpta platser. Kostnadsfördyringar berör flera områden, exempelvis socialpsykiatri. Socialnämnden föreslås tillgodogöras ett permanent tillskott av generell karaktär, sammanlagt 5,6 mnkr i budget 2018, i syfte att hantera merkostnader som framkommit av uppföljning.
- Det finns ett väldokumenterat behov av att utveckla verksamhetssystemet Combine i syfte att uppnå större funktionalitet och användbarhet. För ändamålet avsätts i budget 2018 3,0 mnkr (tillfälligt anslag).

- I ett kärt kommunalekonomiskt läge är det viktigt att varje nämnd tar tillvara alla möjligheter som står till förfogande för att hålla den budget kommunfullmäktige fastställt. Förslaget till budget 2018 för socialnämnden är 12,9 mnkr högre än innevarande års budget, vilket innebär totalt en ökning med 7,5 %. Tillsammans med de åtgärder för kostnadsanpassning som initierats stärks nämndens förutsättningar för att klara budgeten för 2018. För det fall nämnden inom ramen på 184 mnkr har ekonomiskt utrymme som är avsett för särskilt ändamål men de facto ännu inte är in-tecknat måste omprioriteringar av detsamma för att klara ekonomin kunna övervägas. Det är motiverat att klargöra fördelningen mellan lagstadgad och frivillig verksamhet, vilket sedan ytterst kan leda till att resurserna för sistnämnda måste minskas.

Vård och omsorgsnämnd

Vård och omsorgsnämnden ansvarar för området vård och omsorg, specifikt frågor som rör personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg. Nämnden ska arbeta för att bredda utbudet av utförare i kommunen, privat-, förenings- och kommunalt drivna verksamheter. Nämnden är finansierings- och myndighetsnämnd och svarar för utförande av verksamhet i kommunal regi.

Driftbudget

Volymutveckling

	KF Budget 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020
Antal i genomsnitt under året				
<i>Äldreomsorg:</i>				
Antal invånare 85 år och äldre	564	591	612	634
<i>Funktionsnedsättning:</i>				
Antal invånare 0-64 år	35 652	36 596	37 602	38 511

Driftbudget

	KF Budget 2017	Budget 2018	Ram 2019	Ram 2020
Driftbudget (tkr)				
Kostnader	784 333	835 579	866 241	902 229
Intäkter	-348 644	-369 525	-373 220	-376 952
Summa netto	435 689	466 054	493 021	525 277
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr		30 365	26 967	32 256
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %		7,0%	5,8%	6,5%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	784 333	-348 644	435 689
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	51 246	-20 881	30 365
<i>Varav ramförändring:</i>			
Tillägg lön och inflation	8 016	-3 659	4 357
Volymförändring äldreomsorg	14 356		14 356
Volymförändring funktionsnedsättning	3 157		3 157
Ramförstärkning kostnadsökningar	3 000		3 000
Ramförstärkning ökade volymer	2 000		2 000
Rameffekter av reviderad budget 2017	17 222	-17 222	0
Justering internhyror	3 495		3 495
Kommundirektörens underlag till budget 2018	835 579	-369 525	466 054

Ram 2019 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till ram 2019	835 579	-369 525	466 054
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	30 662	-3 695	26 967
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	8 356	-3 695	4 661
Volymförändring äldreomsorg	11 003		11 003
Volymförändring funktionsnedsättning	3 403		3 403
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad	7 300		7 300
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
IBIC utvecklingskostnader 2019-2020	600		600
Kommundirektörens underlag till ram 2019	866 241	-373 220	493 021

Ram 2020 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till ram 2019	866 241	-373 220	493 021
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	35 988	-3 732	32 256
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	8 662	-3 732	4 930
Volymförändring äldreomsorg	12 095		12 095
Volymförändring funktionshinder	3 131		3 131
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad	12 100		12 100
Kommundirektörens underlag till ram 2020	902 229	-376 952	525 277

Kommentarer till driftbudget

- Vård- och omsorgsnämndens budget och pengbelopp uppräknas generellt med 1 procent jämfört med 2017. Nämnden kompenseras även för ökade kostnader för internhyror med 3,5 mnkr, i summan ingår bl a utrymme för förhöjd hyra för Gustavsgården efter genomförd ombyggnad.
- Enligt kommunens modell för volymkompensation erhåller nämnden beträffande äldreomsorgen 14,3 mnkr i volymkompensation, mot bakgrund av att antalet äldre (85 år och äldre) blir flera. Dessutom medges kompensation för ökad verksamhetsvolym avseende funktionsnedsättning med 3,2 mnkr. Sammanlagt handlar det således om volymkompensation på 17,5 mnkr.
- Behovsnivåer är inte alltid stabila över tid, det sker förändringar av vårdtyngd mm som får ekonomiska konsekvenser. Senast i budget 2017 medgavs utrymme för att omvandla somatiska platser inom särskilt boende till demensplatser. I budget 2018 ges nämnden ytterligare medel, 2,0 mnkr, för att kunna hantera fluktuationer i behovshänseende.
- I övrigt medges en ramhöjning med 3,0 mnkr, att hanteras och prioriteras av vård- och omsorgsnämnden. Det är ett tillskott av generell karaktär, bl a i syfte att hantera merkostnader som framkommit av uppföljning.

- I ett kärvat kommunalekonomiskt läge är det viktigt att varje nämnd tar tillvara alla möjligheter som står till förfogande för att hålla den budget kommunfullmäktige fastställt. Förslaget till budget 2018 för vård- och omsorgsnämnden är 30,4 mnkr högre än innevarande års budget, vilket innebär totalt en ökning med 7,0 %. Tillsammans med de åtgärder för kostnadsanpassning som håller på att genomföras stärks därmed nämndens förutsättningar avsevärt för att klara budgeten för 2018. För det fall nämnden inom sin ram 2018 på 466 mnkr har ekonomiskt utrymme som är avsett för särskilt ändamål men de facto ännu inte är in-tecknat måste omprioriteringar av detsamma för att klara ekonomin behöva övervägas. Det är motiverat att klargöra fördelningen mellan lagstadgad och frivillig verksamhet, vilket sedan ytterst kan leda till att resurserna för sistnämnda måste minskas.
- Enligt tidigare planering kommer 2018-2019 att uppföras trygghetsboende på Djurö, 100 mnkr, samtidigt utökas antalet platser i särskilt boende på Djurö, 40 mnkr. Vidare planeras för ett särskilt boende vid Pilhamn, Ingarö. I investeringsbudgeten markeras projektet med 125 mnkr, dock ska betonas att det ännu inte är avdömt om investeringen ska fullföljas i kommunens regi eller om annan intressent kommer att svara för byggnationen. Oavsett vad som väljs måste beaktas framtida driftkostnader, vilka kan skilja sig åt i storlek beroende på alternativ. Ytterligare investeringar är på planeringsstadiet och beaktas i flerårsplanen, bl a gruppboenden.
- Reinvesteringar i inventarier på särskilda boenden är eftersatta, därför avsätts 1,2 mnkr årligen för ändamålet.
- Peng fastställs för särskilt boende, demensdagvård, hemtjänst och funktionsnedsättning enligt bilaga 7.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnd

Nämnden ansvarar för att med utgångspunkt från fullmäktiges riktlinjer samt regler i plan- och bygglagen, miljöbalken, livsmedelslagen med tillhörande lagstöd inom verksamhetsområdet pröva frågor om anmälningar/ansökningar till bygglov, enskilda avloppsanläggningar, strandskydd mm. Nämnden ska även utföra fortlöpande tillsyn av regelefterlevnaden inom området.

Driftbudget

Sammanställning

Driftbudget (tkr)	KF Budget 2017	Budget 2018	Ram 2019	Ram 2020
Kostnader	38 468	39 853	40 252	40 655
Intäkter	-31 854	-33 173	-33 505	-33 840
Summa netto	6 614	6 680	6 747	6 815
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr		66	67	68
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %		1,0%	1,0%	1,0%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	38 468	-31 854	6 614
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	1 385	-1 319	66
<i>Varav ramförändring:</i>			
Tillägg lön och inflation	385	-319	66
Förstärkning bruttoram	1 000	-1 000	0
Kommundirektörens underlag till budget 2018	39 853	-33 173	6 680
Ram 2019 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till budget 2018	39 853	-33 173	6 680
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	399	-332	67
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	399	-332	67
Kommundirektörens underlag till ram 2019	40 252	-33 505	6 747

Ram 2020 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till ram 2019	40 252	-33 505	6 747
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	403	-335	68
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	403	-335	68
Kommundirektörens underlag till ram 2020	40 655	-33 840	6 815

Kommentarer till driftbudget

- Ramen för bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden höjs med 1 procent.
- Vidare höjs nämndens bruttoram med 1,0 mnkr, vilket möjliggör personalförstärkningar. Förstärkningarna förutsätts täckas med intäkter, således höjs nämndens intäkter i budgeten lika mycket som kostnaderna. Nettoramen påverkas således inte.

Näringslivsnämnd

Näringslivsnämnden är finansieringsnämnd, myndighetsnämnd och ansvarar för kundval och utförande av verksamhet inom områdena SFI, integration, arbetsmarknad, näringsliv och vuxenutbildning.

Driftbudget

Sammanställning

	KF Budget	Budget	Ram	Ram
Driftbudget (tkr)	2017	2018	2019	2020
Kostnader	78 791	84 680	85 426	86 280
Intäkter	-37 038	-42 411	-42 835	-43 263
Summa netto	41 753	42 269	42 591	43 017
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr		516	322	426
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %		1,2%	0,8%	1,0%

Specifikation till beslutad driftbudget

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	78 791	-37 038	41 753
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	5 889	-5 373	516
<i>Varav ramförändring:</i>			
Tillägg lön och inflation	836	-420	416
Rameffekter av reviderad budget 2017	4 953	-4 953	0
Verksamhetssystem nyanlända	100		100
Återföring toa/bajamajor replipunkter	-100		-100
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Inköp CRM-system	100		100
Kommundirektörens underlag till budget 2018	84 680	-42 411	42 269

Ram 2019 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till budget 2018	84 680	-42 411	42 269
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	746	-424	322
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	846	-424	422
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Återföring inköp CRM-system	-100		-100
Kommundirektörens underlag till ram 2019	85 426	-42 835	42 591

Ram 2020 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till ram 2019	85 426	-42 835	42 591
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	854	-428	426
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	854	-428	426
Kommundirektörens underlag till ram 2020	86 280	-43 263	43 017

Kommentarer till driftbudget

- Näringslivsnämndens budget räknas upp generellt med 1 procent jämfört med 2017. Tillfälligt anslag för toa/bajamajor replipunkter, 0,1 mnkr, 2017 bortfaller 2018.
- Därutöver medges nämnden utökad budget för systemstöd, bl a verksamhetsstöd för nyanlända. Ramen höjs stadigvarande med 0,1 mnkr, därtill medges 0,1 mnkr tillfälligt 2018.
- Prislista för vuxenutbildning fastställs enligt bilaga 7. Förslaget bygger på synkronisering av priser med befintlig samarbetskommun inom vuxenutbildning, med 1 % uppräkningspeng för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning.

Teknisk nämnd

Nämnden ansvarar för drift och nyanläggning beträffande renhållning, VA-verksamhet, väghållning, operativa trafik- och lokala kollektivtrafikfrågor, samt skötsel av skogs- och parkmark mm. Nämnden ansvarar också för de fastigheter som har kommunala anläggningar/verksamhetslokaler. Nämnden ska arbeta för att bredda utbudet av utförare i kommunen, privat-, förenings- och kommunalt drivna.

Driftbudget

Sammanställning

Driftbudget (tkr)	KF Budget 2017	Budget 2018	Ram 2019	Ram 2020
Kostnader	272 035	273 483	287 818	293 096
Intäkter	-232 662	-233 060	-235 391	-237 745
Summa netto	39 373	40 423	52 427	55 351
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr		1 050	12 004	2 924
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %		2,7%	29,7%	5,6%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2018 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2017	272 035	-232 662	39 373
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	1 448	-398	1 050
<i>Varav ramförändring:</i>			
Tillägg lön och inflation	2 692	-2 308	384
Rameffekter av reviderad budget 2017	-1 910	1 910	0
Utökade uppdrag	1 400		1 400
Kapitalkostnader	5 000		5 000
Driftnetto fastighetsenheten	-4 834		-4 834
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Återföring flygfotografering	-900		-900
Kommundirektörens underlag till budget 2018	273 483	-233 060	40 423
Ram 2019 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till budget 2018	273 483	-233 060	40 423
Förändringar enl Kommundirektörens underlag	14 335	-2 331	12 004
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	2 735	-2 331	404
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad	11 600		11 600
Kommundirektörens underlag till ram 2019	287 818	-235 391	52 427

Ram 2020 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens underlag till ram 2019	287 818	-235 391	52 427
Förändringar enligt kommundirektörens underlag	5 278	-2 354	2 924
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	2 878	-2 354	524
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad	2 400		2 400
Kommundirektörens underlag till ram 2020	293 096	-237 745	55 351

Kommentarer till driftbudget

- Tekniska nämndens budget räknas upp med 1 procent jämfört med 2017. Tillfälligt anslag för flygfotografering 2017, 0,9 mnkr, bortfaller 2018.
- Flera investeringar leder till ökade kapitalkostnader under 2018, nämnden kompenseras för ändamålet med 5,0 mnkr. Nämnden ges också tillskott, 1,4 mnkr, för utökade driftuppdrag.
- Tekniska nämnden har ansvaret för kommunens verksamhetslokaler, nämnder och verksamheter betalar internhyra för sitt lokalutnyttjande. Bedömningen är att fastighetens driftnetto kan sänkas i budget 2018 med 4,8 mnkr, vilket beaktas i budgetunderlaget.

Taxefinansierad verksamhet

Den taxefinansierade verksamheten finansieras direkt av brukarna. Budget för år 2018 presenteras nedan. De årliga över- respektive underskotten ackumuleras i verksamheternas balansräkningar.

Vatten och avlopp (VA), taxefinansierad

Driftbudget (tkr)	KF Budget 2017	Budget 2018	Ram 2019	Ram 2020
Kostnader	104 395	105 439	106 493	107 558
Intäkter	-110 324	-111 427	-112 543	-113 667
Summa netto	-5 929	-5 988	-6 048	-6 109
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad för taxefinansierad verksamhet			Ram 2019	Ram 2020
Vatten och avlopp, VA			19 400	6 700

Kommentarer till driftbudget

- Utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp är starkt prioriterad. Under treårsperioden 2018-2020 planeras investeringar om sammanlagt 489,1 mnkr (varav 2018 162,7 mnkr), under motsvarande period beräknas inflyta 258,6 mnkr (varav 2018 64,1 mnkr) i anslutningsavgifter.
- Ekonomin för utbyggnaden är beroende bl a av utbyggnadstakten och ränteläget. F n är ränteläget gynnsamt, kommunens internränta blir 2018 1,75 %, vilket är oförändrat jämfört med 2017. VA-verksamheten har de tre senaste åren visat överskott, senast i bokslut 2016 med 5,0 mnkr. Därmed har det ackumulerade resultatet väntts till ett plussaldo på + 0,9 mnkr vid ingången av 2017. Balansen får anses ligga på en klart hanterbar nivå inför framtiden.
- VA-taxan föreslås hållas oförändrad för tredje året i rad.

Renhållning och Slam (RH), taxefinansierad

Driftbudget (tkr)	KF Budget 2017	Budget 2018	Ram 2019	Ram 2020
Kostnader	74 543	75 288	76 041	76 802
Intäkter	-70 585	-71 291	-72 004	-72 724
Summa netto	3 958	3 998	4 038	4 078
Effekt av investeringar - ökad driftskostnad för taxefinansierad verksamhet			Ram 2019	Ram 2020
Renhållning och slam			3 000	5 600

Kommentarer till driftbudget

- Renhållningsverksamhetens årliga resultat ackumuleras i balansräkningen. 2016 redovisades ett överskott om 5,4 mnkr. Överskottet berodde dock på att slamverksamheten fick retroaktiv kostnadstäckning av skattekollektivet för effekterna av en upphandlingstvist år 2014. Den löpande verksamheten visade ett betydande underskott. Det ackumulerade resultatet vid ingången av 2017 uppgick till – 10,8 mnkr.
- År 2017 har taxorna för renhållning och slam höjts med 5 %. Rent matematiskt, utifrån kostnadsmassan, hade det varit motiverat att höja taxorna betydligt mera. Dock har valts en successiv taxeutveckling, i syfte att bringa verksamheten i ekonomisk balans inom en fyraårsperiod. År 2018 föreslås att slamtaxan höjs med 10 % och att renhållningstaxan höjs med 9 %. Åren därefter, 2019, 2020 och 2021, beräknas taxorna behöva höjas med 5 % årligen.

- Verksamhetens investeringsplan domineras av kretsloppscentralen Kil, som omfattar en investering på totalt 100 mnkr, varav merparten infaller åren 2018-2020. Investeringen har beaktats vid bedömningarna av framtida taxeutveckling.

Finansförvaltning – centrala åtaganden

Resultatbudget (mnkr)	Bokslut 2016	KF Budget 2017	Budget 2018	Förändring 2018/2017
- = kostnad				
Nämndernas nettokostnader	-2 002,5	-2 131,3	-2 221,6	-90,3
Centrala åtaganden (finansförvaltning)	24,3	2,8	-21,0	-23,8
Verksamhetens kostnader	-1 978,2	-2 128,5	-2 242,6	-114,1
Skatteintäkter	1 975,1	1 993,0	2 098,6	105,6
Bidrag och avgifter utjämningsystem	183,4	190,2	211,6	21,4
Finansnetto	-23,2	-30,5	-33,5	-3
Årets resultat	157,1	24,2	34,1	9,9

Nedan följer specifikationer för finansförvaltningen och kortare beskrivningar av vissa poster.

Centrala åtaganden (mnkr)	Bokslut 2016	KF Budget 2017	Budget 2018	Förändring 2018/2017
Pensionsutbetalningar, premier, mm	-32,9	-30,2	-34	-3,8
Pensionsskuldsförändring	-1,1	-9,8	-2,8	7
Löneskatt mm	-8,8	-9,6	-9	0,6
Strukturåtgärder	-3,1	0	0	0
Fastighetsskatt och övriga kostnader	-10,8	-2	-2	0
Internränta	54,9	42	43	1
Riskpremie fastigheter	0	20	0	-20
Övriga intäkter	7,3	1	1	0
Statsbidrag maxtaxa och kvalitetsbidrag	17,7	15,1	15,1	0
Infrastrukturstöd för skärgården	-6,6	-6,7	-6,7	0
Vinster mark-/fastighetsförsäljning	23,8	0	0	0
Hamnfastighet	-6,9		-5	-5
Centrala Gustavsberg	-9,2	-2	-5,6	-3,6
Centralt avsatt utrymme volymer	0	-10	-10	0
Centralt avsatt utrymme konjunktur	0	-5	-5	0
Centrala åtaganden	24,3	2,8	-21,0	-23,8

Pensioner

Posten *pensionsutbetalningar, premier mm* avser löpande utbetalningar av tjänstepensioner till tidigare anställda numera pensionerade, i första hand pensioner intjänade före 1998. Från år 1998 har kommunens pensionsåtagande till större delen

hanterats genom den s k individuella delen, som utbetalas årligen i takt med att pensionerna intjänas (betalas via det s k PO-pålägget som belastar alla verksamheter).

Den pensionsskuld som redovisas i kommunens balansräkning omfattar enbart intjänade pensioner, på löner över 7,5 basbelopp, från och med år 1998. Förändringen av denna pensionsskuld belastar i huvudsak verksamheten via ett personalomkostnadspålägg (PO). Det PO-pålägget inte täcker redovisas som en kostnad på finansförvaltningen under rubriken *Pensionsskuldsförändring*. Dock visar sig att PO-pålägget täcker en allt större del av kostnaden, därmed kan budgetposten på finansförvaltningen sänkas 2018.

En dominerande del av kommunens nuvarande pensionsåtaganden intjänades före 1998, enligt rådande redovisningspraxis ligger denna post helt utanför balansräkningen. Dock är en regeländring på gång, sannolikt år 2019, innebärande att den kommer att inordnas som en skuld i balansräkningen. Därmed kommer Värmdös soliditet att sjunka markant, från nuvarande ca 30 procent till ca 15 procent.

Internränta

Kommunen tillämpar konsekvent den internränta som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) rekommenderar. Rekommendationen för 2018 är en internränta på 1,75 %, samma nivå som 2017. Nivån ska spegla den genomsnittliga räntan för svenska kommuners upplåning och ligger relativt nära snitträntan för Värmdös nuvarande låneportfölj.

Mer om principerna kring internräntan återfinns i avsnittet Ekonomistyrning/budget-regler.

Riskpremie fastigheter

Under några år har i budgeten varit avsatt, under kommunstyrelsen, en särskild riskpremie om 20 mnkr avseende fastigheter. Utrymmet har balanserats av en central intäkt på motsvarande belopp under finansförvaltningen. Budgetposten får anses ha spelat ut sin roll och därför elimineras den ur budget 2018 (eftersom att det handlar om en intern transaktion påverkas inte driftresultatet).

Centralt avsatt utrymme

Kommunfullmäktige garanterar volymerna inom flertalet tunga verksamhetsområden genom pengsystem. Mot denna bakgrund är det viktigt att ha en beredskap för det fall att utvecklingen inte blir som planerat. I form av en volymreserv har 2018 avsatts 10,0 mnkr.

Vidare budgeteras en konjunkturreserv på 5 mnkr, vilket ger en viss beredskap för osäkerheten på företrädesvis intäktssidan kopplad till prognosen för skatteintäkterna.

Infrastrukturstöd skärgården

Infrastrukturstödet för skärgården omfattar merkostnader för både förskole- och skolenheter. Anslaget budgeteras centralt men genom successiv överföring av medlen under löpande budgetår disponeras dessa i praktiken av resultatenheterna i

skärgården. Stödet räknas upp med samma index som nämndernas driftbudgetar och budgeteras till 6,7 mnkr för 2018.

Markförsäljning

Kommunen räknar inte med vinster av markförsäljning i budgetsammanhang. I den mån mark eller fastigheter avyttras, ska vinsten från dessa användas till att minska låneskulden, inte för att täcka kommunens driftskostnader. Dessa inkomster blir därmed inte en post att räkna med i kommunens driftbudget.

Gustavsbergsprojektet

Gustavsbergsprojektet framgår av bilaga 6b. På finansförvaltningen budgeteras projektets driftkostnader, som inte kan belasta de olika delprojekten. Erfarenheterna visar högre kostnader än budgeterat, i och med budget 2018 uppjusteras anslaget från 2,0 mnkr till 5,6 mnkr.

Hamnfastigheter

Värmdö kommun förvärvade 2011 flera fastigheter i Gustavsbergs hamn. Några av fastigheterna (varav Porslinsfabriken är den största) redovisas under finansförvaltningen i avvaktan på förädling och framtida användning. I budget 2018 tas upp en driftbudget om 5,0 mnkr för ändamålet.

Skatteintäkter

Skatteintäkter (mnkr)	KF		Budget 2018	Förändring 2017/2018
	Bokslut 2016	Budget 2017		
Kommunalskatt	1 981,8	1 993	2 098,6	105,6
Skatteavräkning	-6,7	0	0	0
Summa skatteintäkter	1 975,1	1 993	2 098,6	105,6

Kommunalskatten i Värmdö kommun uppgår 2017 till 19,18 kr. Kommundirektören har i detta underlag inte tagit ställning till skattesats för 2018. Skatteintäkterna beräknas således i kommundirektörens budgetunderlag utifrån oförändrad kommunalskatt.

Osäkerheten kring skatteintäkterna är beroende av framför allt två faktorer, skattekraftstillväxten och befolkningsutvecklingen. Upplysningsvis motsvarar 1 procents förändring av skatteunderlaget ca 20 mnkr. Beräkningarna avseende skattekraftstillväxten grundas på den prognos som presenterades av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i slutet av april 2017. Prognosen innebär en ökning på 4,8 procent 2017 och 4,1 procent 2018.

Invånarantalet den 1 november 2017 är avgörande för skatteintäkterna 2018. Intäkterna i budgeten, både skatteintäkter och utjämning, är beräknade utifrån en befolkningsökning på 1 000 invånare från 1 januari till 1 november (till 43 000 invånare) 2017. Hittills under 2017, januari-april, har befolkningen ökat med drygt 100 invånare per månad. Grunden för beräkningen av skatteintäkterna kan därmed

bedömas vara realistisk, men den rymmer knappast någon större försiktighetsmarginal.

Skatteutjämning och statsbidrag

Bidrag och avgifter utjämningsystem (mnkr)	Bokslut 2016	KF		Förändring 2017/2018
		Budget 2017	Budget 2018	
Inkomstutjämningsbidrag	11,7	20,1	32	11,9
Kostnadsutjämningsbidrag	108,1	101,8	108,9	7,1
Byggbonus	8,0	0	0	0
Regleringsposten	-1,4	-7,7	-7,9	-0,2
Strukturbidrag	0	0	0	0
LSS-utjämning	-41,3	-33,6	-40,4	-6,8
Flyktingmedel	3,6	0	0	0
Kommunal fastighetsavgift	94,7	96,7	112,4	15,7
Summa bidrag/avgifter utjämningsystem	183,4	177,3	205	27,7
Välfärdsmiljoner	-	12,9	6,6	-6,3

Skatteutjämningen i kommunsektorn består i huvudsak av komponenterna *statligt inkomstutjämningsbidrag* och *kostnadsutjämning*. Inkomstutjämningsbidraget syftar till att garantera samtliga kommuner en viss inkomstnivå i förhållande till riksgenomsnittet. Kostnadsutjämningen handlar om omfördelning mellan landets kommuner baserad på kommunernas beräknade strukturstyrkostnader för olika verksamheter.

Värmdö kommun är nettobidragstagare i såväl inkomst- som kostnadsutjämningen. Bidraget från såväl inkomstutjämningen som kostnadsutjämningen ökar 2018 jämfört med föregående år. Bidragande till denna utveckling är faktorn som rör kompensation för eftersläpningseffekter pga snabb befolkningstillväxt. I det skede Värmdö nu befinner sig, med snabbt stigande invånarantal, är denna faktor betydelsefull, i budget 2018 beräknas den inbringa 16 mnkr. Märk dock att, i det fall befolkningstillväxten skulle mattas av, sjunker denna intäkt markant.

Den yttre ramen för statsbidrag och skatteutjämning i landet sätts av det anslag staten avsätter för nettobidrag till kommunerna. Om summan av samtliga ut- och inbetalningar i systemet minus inbetalda avgifter blir lägre än detta belopp betalas resterande belopp ut generellt (per invånare) till kommunerna i form av *regleringsposten*. Omvänt får kommunerna betala en regleringsavgift till staten om nettosumman av in- och utbetalningar överstiger den ram staten satt för sektorn.

För insatser enligt LSS (lagen om stöd till funktionshindrade) tillämpas ett separat nationellt utjämningsystem. Värmdö är en av de kommuner som betalar in pengar i systemet. År 2017 sjönk kommunens kostnad i denna del men år 2018 beräknas den stiga med 6,8 mnkr till 40,4 mnkr, vilket är ganska lika med 2016 års nivå.

Tillväxten av intäkterna av den kommunala fastighetsavgiften kommer kommunerna till del, vilket inte minst gynnar en kommun med Värmdös bebyggelsestruktur.

Jämfört med budget 2017 prognostiseras kommunens intäkt öka med 15,6 mnkr till 112,4 mnkr.

Finansnetto

Finansnetto (mnkr)	Bokslut 2016	KF		Förändring 2018/2016
		Budget 2017	Budget 2018	
Finansiella intäkter	6,3	5,5	5,5	0
Finansiella kostnader	-29,5	-36	-39	-3
Finansnetto	-23,2	-30,5	-33,5	-3

Under 2017 och 2018 planeras omfattande investeringar genomföras, som kräver lånefinansiering, vilket motiverar att budgeterat finansnetto höjs med 3,0 mnkr jämfört med 2017. Budgetnivån 2018 förutsätter att marknadsräntorna kommer att ligga kvar på en låg nivå, nära nuläget, en stor del av året.

Ekonomistyrning, budgetregler

Processen efter fullmäktiges beslut

Den av fullmäktige beslutade budgeten är en rambudget. Respektive nämnd ska senast i december innevarande år fastställa en detaljbudget för verksamhetsåret. Det är viktigt bl a för att ge såväl kommunal som enskild produktion förutsättningar att kunna planera sin verksamhet.

Respektive nämnd ska fastställa effektmål för verksamheten. Den politiska behandlingen i kommunstyrelse och kommunfullmäktige av budgetförslaget kan leda till ytterligare direktiv för nämndernas detaljbudgetarbete.

Driftbudget

Respektive nämnd får omdisponera medel inom sitt ansvarsområde om beslutet inte avviker från fullmäktiges beslut. Om en nämnd önskar utnyttja det utrymme som avsatts för volymökningar för annat ändamål ska frågan prövas av fullmäktige.

Minst en gång under löpande budgetår görs en budgetrevidering, varvid hänsyn tas till bl a ny befolkningsprognos med ändrade volymbedömningar.

Brutto- och nettobudget

Varje nämnds budget är angiven både brutto och netto (=kostnader minus intäkter). Respektive nämnd har att hålla sig inom budgetramen, både brutto och netto.

Nettobudgeten ska alltid hållas. Avvikelse mot principen att hålla bruttobudget kan däremot förekomma, i det fall det föranleds av resultatenheter som är intäktsfinansierade.

Volymförändringar

En viktig grund för fördelningen av kommunens skattemedel är prognoserna för behovsutvecklingen inom kärnverksamheterna. Det faktum att fullmäktige fattar beslut om *peng* på ett antal områden innebär att fullmäktige tar på sig volymansvaret för dessa områden. Budgetramarna är beräknade med utgångspunkt från angivna pengnivåer samt prognostiserade volymer. Fullmäktiges volymansvar omfattar samtliga de pengnivåer som framgår av bilaga 7. Peng.

Volymerna stäms av vid tre tillfällen:

- När budgeten fastställs
- När den reviderade budgeten behandlas (våren budgetåret)
- I bokslutet

Även andra delar av den kommunala verksamheten, än de som finansieras med peng, påverkas av volymrelaterade förändringar. Dessa förändringar måste också kunna beaktas i fördelningen av resurser; den hanteringen sker i allmänhet med prövning i varje enskilt fall i budgetprocessen.

Investeringar

Investeringsbudgeten anges både som rambudget och budget för specifika investeringsobjekt. I detaljbudgetarbetet ska respektive nämnd fördela ramen på specifika investeringsobjekt. I de fall fullmäktige har preciserat investeringar på objektsnivå är investeringsanslagen bundna på denna nivå, ändringar kräver således i dessa fall fullmäktigebeslut.

Principen har hittills varit att nämnderna inte automatiskt kompenseras för förändrade kapitaltjänstkostnader, vilket i sig har varit begränsande för investeringsnivån. Denna princip har varit relevant och möjlig att tillämpa i ett skede av måttlig tillväxt. När tillväxten i Värmdö kommun nu accelererar är det inte hållbart längre att tillämpa denna princip, då den riskerar att få effekten att ökade kapitalkostnader tränger undan verksamhet. Mot denna bakgrund tillämpas i budgetunderlaget relativt konsekvent att nämnderna medges kompensation för ökade kostnader pga investeringar. Resultatenheter äger rätt att investera men tilldelas mot denna bakgrund inte några specifika investeringsmedel i budgeten.

I och med budget 2018 görs en förändring av strukturen för investeringsbudgeten. Den visar framdeles, förutom vilka budgetmedel som avsätts år 2018, en plan för genomförandet årsvis av investeringar 2018-2020. Därmed ger planen en sannare bild, jämfört med tidigare år, av när i tid de olika investeringarna kommer att förverkligas. Ambitionen är att det därmed ska bli ett bättre underlag för kommunens beslutsfattare. Eftersom att planen beaktar förväntat kassaflöde ger den också stöd för att bedöma behovet av finansiering respektive år.

För redovisning av investeringar gäller regler och principer från gällande lagstiftning på området och god redovisningssed. Dessutom gäller i Värmdö en beloppsgräns, en enskild investering ska uppgå till lägst ett halvt prisbasbelopp.

Budgetmedel för investeringar överförs mellan budgetåren genom beslut av fullmäktige i anslutning till bokslut.

Kapitaltjänstkostnader

Investeringar leder till driftkostnadskonsekvenser, bl a i form av kapitaltjänstkostnader (avskrivning och intern ränta). I driftbudgetramarna finns historiskt ett utrymme för kapitaltjänstkostnader, verksamheten kompenseras dock inte automatiskt för kapitaltjänstkostnadernas fluktuationer över tiden. Det innebär att respektive nämnd eller resultatenhet måste i sin planering (driftbudgeten) ta hänsyn till förväntade förändrade kapitaltjänstkostnader.

Till och från sker riktade investeringssatsningar, utifrån politiska prioriteringar. I sådana fall kan det vara motiverat att berörd nämnd helt eller delvis kompenseras för de ökade kapitalkostnaderna. Det prövas av fullmäktige i varje enskilt fall, liksom effekter av att internräntan årligen justeras.

OH-kostnader

I Värmdö kommun är ledningsstödet anslagsfinansierat och servicefunktionerna, verksamhetsstödet, bekostas av samtliga verksamheter genom en så kallad overheadkostnad (OH). Vid införandet av fördelning av OH-kostnader kompenseras samtliga nämnder och enheter för OH-påslagets ekonomiska effekter.

De centrala OH-kostnaderna motsvaras av service från centrala funktioner rörande personaladministration, ekonomiadministration, upphandling, delar av IT mm. Detta OH-påslag är **1,7 procent** för resultatenheter och **1,8 procent** för övriga.

Respektive nämnd, vars verksamhet omfattar resultatenheter, har rätt att fastställa och ta ut ett särskilt OH-påslag från resultatenheterna avseende ledning, administration och service inom respektive sektor med koppling till den kommunala produktionen.

Uppföljning

Nämndernas ansvar för att uppnå uppsatta mål, utföra givna uppdrag och följa budgetramarna är grundläggande för styrningen av kommunen. För det krävs uppföljning av mål, ekonomi, volymer och uppdrag från kommunfullmäktige. All uppföljning, oberoende av på vilken nivå i organisationen den görs, utgör utgångspunkt för aktiva åtgärder för att komma till rätta med eventuella avvikelser.

Såväl mål som medel ska följas upp under löpande budgetår. En samlad uppföljning för kommunen sker dels i en delårsrapport (per 30/6), dels i tre budgetuppföljningsprognoser (per 31/3, 30/6 och 30/9). Delårsrapporten avser såväl kommunen som de kommunägda bolagen (koncernredovisning).

Resultatbalansering

En av grundpelarna i kommunens regler för resultatenheter är att dessa ska ta ansvar för respektive enhets ekonomiska resultat och föra det med sig mellan åren. De ackumulerade över- och underskotten öronmärks som en del av kommunens egna kapital. Ackumulerade överskott, som balanseras, begränsas till 5 procent av respektive enhets budgeterade bruttokostnader det aktuella året.

De taxefinansierade verksamheterna Vatten och avlopp samt Renhållning balanserar till fullo det ekonomiska resultatet över åren och har helt egen resultat- och balansräkning.

För resten av den kommunala organisationen sker inte någon resultatbalansering av nämndernas ekonomiska resultat. För fleråriga driftprojekt kan dock balansering ske; prövning sker från fall till fall.

Kommunfullmäktige fastställde i november 2015 policy för resultatenheter och principer för resultatbalansering.

Startbidrag

Nya enheter, oavsett anordnare, inom förskola och grundskola ges möjlighet till ett startbidrag. Startbidraget uppgår till en extra månads skolpeng och utbetalas till större delen (80 procent) tre månader före planerad driftstart med en avräkning sex månader efter driftstart.

Bidraget utgår endast till *nya* enheter och således inte för utökning av enhet, omorganisation eller flytt av enhet. Med ny förskola avses ny enhet, för vilken nämnden i särskild ordning utser anordnare. Bidraget utgår i relation till det nettotillskott av platser som tillförs. Med nettotillskott avses effekten av den nya enhetens tillskott, minskat i förekommande fall med det antal platser anordnaren sänker kapaciteten med vid annan förskola.

Investeringsbudget 2018, ramar för 2019-2020

Investeringsbudgeten anges både som rambudget och budget för specifika investeringsobjekt. I detaljbudgetarbetet ska respektive nämnd fördela ramen på specifika investeringsobjekt.

Investeringsbudgeten för budgetåret, i detta fall 2018, bygger i tabellverket på samma princip som tidigare år. Däremot har investeringsplanens struktur i övrigt ändrats, i och med att planen visar själva genomförandet respektive år 2018, 2019 och 2020, snarare än den budgettekniska sidan av investeringsplaneringen. Med genomförande menas kassaflöde, d v s siffrorna visar när investeringarna ska betalas, och ger därmed underlag för att bedöma kommunens finansieringsbehov (bl a lånebehov) respektive år. Notera också att det i den sammanfattande tabellen preciseras summan av drift- och kapitalkostnader på helårsbasis, som blir följderna av investeringarna. Sammanlagt uppgår drift- och kapitalkostnaderna till 269 mnkr, varav närmare 200 mnkr berör skattekollektivet, resterande kostnader avser taxekollektivet.

Exploateringsprojekt redovisas separat. Föreliggande planering visar ett stort antal exploateringsprojekt, varav vissa inte är självbärande. Om ett projekt inte går med vinst eller jämnt upp uppstår en kostnad som ska lånefinansieras och betalas som kapitalkostnader för all framtid. Det kan därför finnas motiv för att framdeles göra en översyn av exploateringsbudgeten syftande till omprioritering. Därvidlag behöver bedömas om budgeterade utgifter och inkomster är heltäckande eller om det finns ytterligare ekonomiska aspekter att ta i beaktande för respektive projekt.

Investeringar finansieras i första hand direkt genom likviditet som uppstår av kommunens driftresultat och avskrivningar eller via upplåning. En del lösning kan dessutom vara att frigöra bundet kapital genom att avyttra kommunägda fastigheter som inte behövs för att bedriva kommunal verksamhet. I ett skede med ökade investeringar är det logiskt att se över vilka fastigheter som är möjliga att sälja. Samtidigt ska man vara medveten om att Värmdö kommun inte har särskilt stor tillgångsmassa att frigöra, i jämförelse med vissa andra kommuner. Förvaltningen betonar att med förslaget avses inte försäljning av verksamhetslokaler, den frågan avfördes från agendan hösten 2016.

Kommunens lokalinvesteringar uppgår 2018 till 336 mnkr 2018 och sammanlagt 1 070 mnkr för hela perioden 2018-2020. Bland satsningarna noteras bl a följande:

- Ramen för reinvesteringar i fastigheter uppgår till 35,0 mnkr årligen, vidare budgeteras 10 mnkr per år för underhåll. För energiåtgärder avsätts 12 mnkr 2018, ytterligare energiinvesteringar planeras åren därefter, avsikten är att ersätta de största återstående oljepannanläggningarna.
- Årligen satsas 5 mnkr för att förbättra den yttre miljön för kommunens förskolor och skolor. Vidare avsätts 3 mnkr per år för tillgänglighetsanpassningar av verksamhetslokaler samt 5 mnkr årligen för brandskyddsåtgärder.

- En förskola byggs 2018 i Charlottendal, investering 40 mnkr. Ytterligare en förskola, 40 mnkr, avses etableras senare i planperioden. I slutet av perioden, 2019-2020, avsätts ett investeringsutrymme på 320 mnkr för skolinvestering i Gustavsberg.
- Byggnationen av det nya upplevelse- och kulturhuset Porslinsfabriken har gjort uppehåll beroende på projektering av tak. Därmed kommer, som sagt, tidpunkten för inflyttning att bli senare än tidigare beräknat; troligen en bit in på 2019.
- I planeringen förutsätts att kommunen övertar anläggningarna vid Ekvallen från föreningsregi, vilket är beaktat i tidigare budget. Inriktningen är också att anläggning med konstgräs på Ingarö övergår till kommunen.
- Enligt tidigare planering kommer 2018-2019 att uppföras trygghetsboende på Djurö, 100 mnkr, samtidigt utökas antalet platser i särskilt boende på Djurö, 40 mnkr. Vidare planeras för ett särskilt boende vid Pilhamn, Ingarö. I investeringsbudgeten markeras projektet med 125 mnkr, dock ska betonas att det ännu inte är avdömt om investeringen ska fullföljas i kommunens regi eller om annan intressent kommer att svara för byggnationen.
- I flerårsplanen avsätts utrymme för investeringar i gruppboende LSS, gruppboende SoL, beroendeboende samt lokaler för daglig sysselsättning.

Bland övriga investeringar noteras bl a följande:

- VA-utbyggnaden är prioriterad, under perioden 2018-2020 planeras investeringar för brutto 489 mnkr.
- Kretsloppscentralen Kil innebär en investering på totalt 100 mnkr, varav merparten infaller åren 2018-2020.
- Investeringarna inom fritidssektorn 2017-2020 domineras av satsningar på konstgräsplaner. Efter investeringar innevarande år i nya konstgräsplaner, Ösby och Mörtån, koncentrerar sig kommunen främst på att rusta befintliga konstgräsplaner, bl a på Värmdövallen.
- Omfattande investeringar planeras rörande gator och vägar, fördelat på ett stort antal projekt. Bl a fortskrider utbyggnaden av gång- och cykelvägar med 30 mnkr 2018-2020.
- Det finns tankar och idéer, kopplade till utvecklingen av centrala Gustavsberg, om att flytta idrottsanläggningarna vid Ekvallen. I föreliggande budgetunderlag har inte gjorts någon finansiell analys av sådan flyttning, inte heller beaktats några kostnader.

Investeringsbudget 2018 och ramar för 2019-2020

Sammanfattande tabell	Budgetmedel		Genomförande				Drift/kap kostn
	Budget	Budget					
	2017	2018	2017	2018	2019	2020	Tot 2018-2020
Lokalförsörjningsplan	604 000	343 000	377 241	336 000	484 000	250 000	99 216
Kommunen exkl taxefinansierad verksamhet	205 911	90 272	132 782	150 942	82 050	79 150	89 056
Kommunen taxefinansierad verksamhet	123 511	197 450	196 439	149 813	71 863	102 400	70 585
Exploatering, netto	32 873	87 682	32 873	80 682	44 960	85 231	10 220
TOTALT	966 295	718 404	739 335	717 437	682 873	516 781	269 077

Lokalförsörjningsplan	Årsbudget		Genomförande			
	Budget	Budget				
Objekt (mnkr)	2017	2018	2017	2018	2019	2020
Reinvesteringar fastigheter	70 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Energiåtgärder	20 000	12 000	10 833	12 000	12 000	12 000
Yttre miljö skolor	10 000	5 000	8 627	5 000	5 000	5 000
Brandskyddsåtgärder SBA	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Underhåll fastigheter	20 000	10 000	9 697	10 000	10 000	10 000
Tillgänglighetsanpassningar	6 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Ingarö föreningshus			15 419			
Reservkraft -Äldreboenden			1 825			
Kattholmen			30 864			
Omb/renov Gustavsgården			24 387			
Omb Skärgårdsvägen 17			1 200			
Förskola Charlottendal	35 000	5 000	5 000	35 000		
Förskola Värmdö					40 000	
Farstaviken/Kvarnbergsskolan	170 000	25000	170 000	25 000		
Skola Farstaviken/Ekedal	80 000				160 000	160 000
Porslinsfabriken	48 000	100 000	48 000	100 000	10 000	
Särskilt boende Pilhamn		125 000			125 000	
Gruppboende LSS					16 000	
Gruppboende SoL						20 000
Beroendeboende		5 000		5 000		
Daglig sysselsättning Hemmesta		10 000		10 000		
Djurö Trygghetsboende	100 000		4 720	50 000	45 000	
Djurö Särskilt boende	40 000		3 669	18 000	18 000	
Ingarö IP, Köp (övertagande av lån)		3 000		3 000		
Ekvallen, återköp idrottsplats				20 000		
Ekvallen reinv. Inom Reinv.fastigheter ovan						
Totala fastighetsinvesteringar	604 000	343 000	377 241	336 000	484 000	250 000

Kommunen exkl. taxefinansierad verksamhet	Budgetmedel		Genomförande			
Objekt (tkr)	Budget 2017	Budget 2018	2017	2018	2019	2020
Kommunstyrelse	38 042	38 112	38 042	38 112	37 800	37 000
Investeringsram mark och exploatering	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Detaljplaner egen mark	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Grönstrukturplan		150		150		
Naturvårdsskötsel Farsta Gravk. och Ebbalund	950		950			
<i>Bidrag naturvårdsskötsel</i>	-475		-475			
Naturresevat	567	962	567	962	800	
Teknisk nämnd	105 407	37 860	74 090	61 306	28 450	21 450
Reinvesteringar kommunala vägar	4 524	4 500	4 524	4 500	4 500	4 500
Tillgänglighetsanpassningar busshållplatser	3 360		3 360			
<i>Statlig medfinansiering busshållplatser</i>	-1 440		-1 440			
Tjustvik lokalutveckling	4 500	3 000	4 500	3 000		
Cirkulationsplats Mölnvik	6 000		1 500	4 446		
Möblering offentlig miljö	1 000	300	538	300	300	300
Uppbyggnad elladdningsstolpar	930					
Utveckling naturområdet runt simhallen del 2	1 736					
Lekplatser	1 900	500	1 707	500	500	500
Cykelparkeringar	404		404			
<i>Statlig medfinansiering cykelparkeringar</i>	-96		-96			
Gång- och cykelvägar	3 500		3 500			
Gång- och cykelvägar, kommunala vägar	42 709	15 500	42 709	15 500	10 500	4 500
Trafiksäker övergång Hagaberg	20 000		1 000	19 000		
Sandsilo Mörkdalen		600		600		
Belysningsarmaturer	2 000	1 000	1 380	1 000	1 000	
Trafiksäkerhetsåtgärder	7 700	3 000	5 508	3 000	3 000	3 000
Gångbroar	1 000	500	628	500		
Projekt med medfinansieringar		11 080		11 080	10 000	10 000
<i>Medfinansiering till projekt</i>		-4 220		-4 220	-3 500	-3 500
Offentliga toaletter					800	800
Ingarö lokal		500		500		
Belysning GC Ålstäket-Hemmesta	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Ekobacken. Iordningsställande av inköpt fastigh.	1 000		1 000			
Latrintömningsstationer	1 750		842			
Övriga investeringar skattekollektiv inkl. t.ex. stomnät, upprustningar	1 930	600	1 526	600	350	350
Utbildningsnämnd	22 462	2 100	7 400	8 062	1 600	7 500
Inventarier mm. Kvarnbergsskolan	13 962		7 000	6 962		
Inventarier mm. Ekedalsskolan	7 500					7 500
Inventarier mm. Charlottendal		2 100		500	1 600	
IKT-utrustning	1 000		400	600		
Vård och omsorgsnämnd		1 200		1 200	1 200	1 200
Inventarier		1 200		1 200	1 200	1 200
Kultur- och fritidsnämnd	40 000	11 000	13 250	42 262	13 000	12 000
Beslutade inv. tom 2016			11 600	4 662		
Ram för idrotts-, fritids-, och kulturanlägg.	3 000	3 000	1 650	2 600	3 000	3 000
Konstgräsplaner	12 000			12 000		9 000
Ingarö IP byte konstgräs mm		8 000		8 000		
Inredning/inventarier Porslinsfabriken	25 000			15 000	10 000	
Totalt Kommunen	205 911	90 272	132 782	150 942	82 050	79 150

Kommunen Taxefinansierad verksamhet	Budgetmedel				Genomförande			
Objekt (tkr)	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020-	2017	2018	2019	2020-
Renhållning								
Direktinvesteringar	1 693	1 000	1 000	1 000	1 693	1 000	1 000	1 000
Reinvestering ÅVC Skärgård	1 502	200	200	200	1 502	200	200	200
Kretsloppscentral KIL	10 000	50 000	30 000	10 000	10 000	50 000	30 000	10 000
S:a Renhållning	13 195	51 200	31 200	11 200	13 195	51 200	31 200	11 200
Vatten och avlopp								
Direktinvestering	900	950	1 000	1 050	900	950	1 000	1 050
Driftövervakning, LTA ledningsrätt	2 050	2 100	2 150	2 200	2 828	2 100	2 150	2 200
Reningsverk	6 000	2 000	0	7 000	6 000	2 000	0	7 000
Vattenverk	3 250	0	3 000	500	5 342	0	3 000	500
Dagvatten	4 000	8 400	5 000	3 500	19 391	8 400	5 000	3 500
							114	
VA-utbyggnad	131 700	168 050	153 000	121 800	166 538	126 038	750	121 800
Utbyggnad huvudledningar	47 650	22 500	29 250	35 600	46 122	16 875	21 938	35 600
Pumpstationer	7 200	6 300	3 400	3 500	28 557	6 300	3 400	3 500
							-110	
VA-anslutningsinkomst	-92 434	-64 050	-110 575	-83 950	-92 434	-64 050	575	-83 950
S:a vatten och avlopp	110 316	146 250	86 225	91 200	183 244	98 613	40 663	91 200
Summa Taxefinansierad verksamhet	123 511	197 450	117 425	102 400	196 439	149 813	71 863	102 400

Exploateringsbudget			Budgetmedel				Genomförande			
Projektnamn	Planerad tid för avslut		Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020-	2017	2018	2019	2020-
Munkmora 70005	2020-12-31	Utgifter Inkomster Netto	570 570	1 000 1 000	4 000 -4 600 -600	1 000 1 000	570 570	1 000 1 000	4 000 -4 600 -600	1 000 1 000
Ösby 1:65, ny handel i Mölnvik 70009	2020-12-31		0	0	557	4 780	0	0	557	4 780
Stavsnäs 1:20 expl fastighet 70010	N/A			150				150		
Stavsnäs 1:562 m. fl. 70011	2021-12-31	Utgifter Inkomster Netto	500 500	10 400 10 400	15 400 -15 400 0	15 300 -15 300 0	500 500	10 400 10 400	15 400 -15 400 0	15 300 -15 300 0
Älvsby industriområde 99260	2020-12-31	Utgifter Inkomster Netto	8 540 8 540	29 350 -3 235 26 115	4 400 -3 500 900	4 400 4 400	8 540 8 540	29 350 -3 235 26 115	4 400 -3 500 900	4 400 4 400
Älvsby industriområde Mex 70005	2020-12-31									
Värmdö-Löknäs Motorsportb. 98750	2018-12-31		150	150			150	150		
Gustavsgården 99540	2021-12-31	Utgifter Inkomster Netto	390 390	240 240	3 100 3 100	2 870 -6 961 -4 091	390 390	240 240	3 100 3 100	2 870 -6 961 -4 091
Infartsparkering Näsuddsvägen 99550	2017-12-31		2 632				2 632			
Brunn Särskilt boende 50066	2018-12-31		2 000	5 420			2 000	5 420		
Brunn Seniorboende Vargbacken 99560	2021-12-31	Utgifter Inkomster Netto	14 640 -756 13 884	1 690 -1 512 178	450 -1 867 -1 417	300 -1 867 -1 567	14 640 -756 13 884	1 690 -1 512 178	450 -1 867 -1 417	300 -1 867 -1 567
Brunn Centrum 99570	2020-12-31	Utgifter Inkomster Netto	1 250 1 250	8 120 8 120	7 630 -400 7 230	 -701 -701	1 250 1 250	8 120 8 120	7 630 -400 7 230	 -701 -701
Norra Lagnö väg (21718)	2020-12-31	Utgifter Inkomster Netto	 0	3 200 3 200	7 200 -10 400 -3 200	 0	 0	3 200 3 200	7 200 -10 400 -3 200	 0
Östra Charlottendal				7 000					7 000	
Ingarökryssat tillf infartsparkering				5 000				5 000		
G:a Skärgårdsvägen, idrottsv o Aspviksv genomförande			100		12 610	32 060	100		12 610	32 060
Charlottendal 1:7 Genomförande		Utgifter Inkomster Netto	 0	750 750	4 920 -5 670 -750	 0	 0	750 750	4 920 -5 670 -750	 0
Ösby Genomförande 99572	2019-12-31	Utgifter Inkomster Netto	2 327 2 327	5 969 5 969	500 -5 954 -5 454	 0	2 327 2 327	5 969 5 969	500 -5 954 -5 454	 0
Ösby Sveiatomten 99600	2021-12-31	Utgifter Inkomster Netto	1 500 1 500	2 000 2 000	35 000 35 000	35 000 35 000	1 500 1 500	2 000 2 000	35 000 35 000	35 000 35 000
Östra Mörtlös 98710	2019-12-31	Utgifter Inkomster Netto	8 630 -9 800 -1 170	5 110 5 110	1 140 -6 600 -5 460	 0	8 630 -9 800 -1 170	5 110 5 110	1 140 -6 600 -5 460	 0
Hemmesta centrum (Skärgårdsvägen och allmän platsmark)	2022-12-31 2023-12-31	Utgifter Inkomster Netto	 0	2 680 2 680	18 150 -14 226 3 924	41 650 -30 000 11 650	 0	2 680 2 680	18 150 -14 226 3 924	41 650 -30 000 11 650
Torsby 1:177		Utgifter Inkomster Netto	 0	1 000 -1 000 0	 0	 0	 0	1 000 -1 000 0	 0	 0
Ösby allmän plats - väg 1:88		Utgifter Inkomster Netto	 0	4 200 4 200	4 250 -12 730 -8 480	2 700 2 700	 0	4 200 4 200	4 250 -12 730 -8 480	2 700 2 700
Hemmesta sjöäng, etapp 2 99593	2017-12-31	Utgifter Inkomster Netto	200 200	 0	 0	 0	200 200	 0	 0	 0
Summa netto:			32 873	87 682	37 960	85 231	32 873	80 682	44 960	85 231

Bilaga 6a

Gustavsbergsprojektet

Efterfrågan på att bo i Gustavsberg är stor med närhet till både skärgård och storstad. De spännande industrihistoriska miljöerna i centrala Gustavsberg utvecklas till en unik boendemiljö med både kultur och skärgård. Inom projektet planeras för cirka 4000 nya bostäder, gator, parker med promenadstråk och en äventyrslek.

Flera detaljplaner

Projektet har delats upp i flera olika delområden och detaljplaner som är i olika faser i planering och genomförande. Mariaterrassen är färdigbyggt och därmed avslutat. I Porslinskvarteren (f d Fabriksstaden) pågår utbyggnaden, Strandvik är i genomförandeskede och utbyggnad beräknas påbörjas i slutet av 2017. Detaljplanen för Stallet har antagits i april och för andra delområden pågår planeringen. Följande områden ingår i Gustavsbergsprojektet; Porslinskvarteren, Seglarbyn, Stallet, Gustavsbergs hamn, Strandvik, Kvarnbergsterrassen, Gustavsbergs centrum, Kyrkparken, Mariaterrassen, Vattentornsberget, Idrottsområdet och Kråkberget.

Projektbudget 2018

Gustavsbergsprojektets budget presenteras i bifogad tabell enligt principen förväntade likvidmässiga ut- och inbetalningar. Totala investeringsutgifter uppgår till 793,7 mnkr och därtill tillkommer 55 mnkr i driftsutgifter. Totala inkomster i form av markförsäljning, exploateringsbidrag, tomträttsavgäld och övriga inkomster uppgår till – 854,8 mnkr.

Investeringar

Gemensamma anläggningar

Investeringar för gemensamma anläggningar uppgår sammantaget till 205,2 mnkr för hela projektet. Gemensamma anläggningar avser större infrastrukturella investeringar vilka bedöms vara till nytta för hela centrala Gustavsberg. Beloppen inkluderar utgifter för bland annat gator, gång-och cykelvägar, parker, strandpromenad, äventyrslek samt omläggning av befintliga VA-ledningar men innefattar inte investering i nya ledningar och anslutningsavgifter.

Totala inkomster för gemensamma anläggningar beräknas till 190 mnkr, denna siffra har stigit jämfört med tidigare budget på grund av att inkomsterna till gemensamma anläggningar för de byggrätter som ligger på kommunens mark tidigare inte redovisats i budgeten.

Kostnaderna för gemensamma anläggningar har stigit med 12,1 mnkr sedan förra budgeten antogs. De totala utgifterna har stigit på grund av äventyrsleken, Strandpromenaden vid Strandvik och Gustavsbergs allé.

Den stora investeringen som hittills är nedlagd är utgifter för ombyggnaden av Gustavsbergs allé som ligger inom Porslinskvarterens detaljplan, vägen beräknas vara klar i juni 2017. Utgiften för Gustavsbergs allé har stigit med 9,6 mnkr och totalt budgeteras 52,6 mnkr. Utgifterna har stigit på grund av entreprenörsmarknaden och för att kalkylen som budgeten grundar sig på gjordes i ett tidigt skede.

I Strandvik kommer en park norr om Farstaviken samt en strandpromenad längs Farstavikens norra strand att byggas inom ramen för gemensamma anläggningar. Strandpromenaden ligger inom detaljplanen för Strandvik samt utanför detaljplanens gräns och fram till Kalsongberget. Genom att inte anlägga strandpromenaden längs den sista sträckan runt Kalsongberget, kan projektet fortsätta inom en rimlig utökning av budgeten på 1 mnkr. Detta resulterar i en total budget på 19 mnkr för strandpromenaden och parken vid Strandvik.

Utbyggnaden för äventyrsleken vid Ösby träsk är prioriterad, under 2016 har en programhandling tagits fram och markundersökningar gjorts. Under våren 2017 har en kalkyl för äventyrsleken tagits fram, denna visar att vi inte kommer kunna bygga äventyrsleken inom ramen för befintlig budget. För att klara av att bygga äventyrsleken enligt programhandlingen behöver budgeten utökas med 1 mnkr, vilket resulterar i en total budget på 6,6 mnkr. Utbyggnaden för äventyrsleken beräknas påbörjas 2018.

Investeringarna i gemensamma anläggningar kommer efter avslutat genomförande att medföra kapitaltjänstkostnader, som belastar kommunens driftbudget. De beräknade årliga kapitaltjänstkostnaderna netto är 17,9 mnkr.

Större delen av utgifterna för gemensamma anläggningar finansieras genom exploateringsbidrag från byggherrarna. Bokföringsmässig periodisering av dessa inkomster framåt i tiden kommer att göras.

Övriga investeringar

Utbyggnaden av gator, torg och parker inom respektive detaljplan som inte ingår i de gemensamma anläggningarna benämns allmänna anläggningar. Fastighetsägarna inom respektive detaljplan betalar för de allmänna anläggningarna inom aktuellt planområde.

Utgifterna för de allmänna anläggningarna i Porslinskvarteren har ökat med 20,2 mnkr på grund av entreprenörsmarknaden och för att kalkylen som budgeten grundar sig på gjordes i ett mycket tidigt skede. Totalt beräknas kommunens ersättning för gatukostnader i detta område uppgå till 18,8 mnkr eftersom kommunen har byggrätter inom planområdet.

Totala nettoutgifter för de övriga investeringarna inom delprojekten är 305,2 mnkr. Denna har ökat på grund av att en del utgifter som tidigare inte redovisats i budgeten har lagts till, till exempel utgifter för busstorget vid Runda huset samt utgifter för de allmänna anläggningar inom respektive detaljplan. Nettoutgiften varierar över åren beroende på utfall av utgifter och inkomster.

Budgeten redovisar inte utgifter som en eventuell flytt av idrottsområdet skulle medföra till exempel rivning av vissa anläggningar.

Investeringsbudgeten består både av anläggningstillgångar och omsättningstillgång, dessa redovisas sammanslaget.

Drift

Totalt avsätts 5,6 mnkr för driftbudgeten 2018. Driftbudgeten består av administration 1,5 mnkr, kommunikation 0,3 mnkr, Kråkberget 0,3 mnkr, Vattentornsberget 1,3 mnkr, Centrum 1,2 mnkr, Strandvik 0,2 mnkr och Porslinskvarteren 0,8 mnkr. Utgifterna för Vattentornsberget, Centrum, Strandvik och Porslinskvarteren avser de utgifter som enligt detaljplanernas fördelningsnyckel motsvarar driftutgifter, det kan till exempel motsvara utgifter för utredningar i detaljplaneskedet eller projektledning.

Fastigheter

Projektet beräknas innebära markförsäljning för kommunen med förväntade inkomster på 412,2 mnkr. Inkomsten har ökat i jämförelse mot tidigare år främst beroende på att parallella arkitektuppdrag som genomfördes 2016 resulterade i fler byggrätter än tidigare förslag.

På grund av projektets storlek och utbredning över tid finns det en stor osäkerhet när det gäller vilken slutgiltig exploateringsnivå respektive område kommer att hamna på. De siffror som ligger som underlag till budgeten har därför uppskattats med en försiktighet både gällande markförsäljningspriset och även exploateringsnivå.

Kommunen kommer att köpa in sig i en gemensamhetsanläggning som avser ett garage i sin roll som ägare av fastigheten Gustavsberg 1:178. Investeringen motsvarar en inträdessumma på ca 10 miljoner. Gemensamhetsanläggningen beräknas ge ett överskott varje år vilket skulle motsvara en inkomst på 780 000 kr/år för kommunen.

Kommunens förvärv av fastigheter uppgår till 130,4 mnkr. Kommunen har bland annat förvärvat mark i Porslinskvarteren för att tillförsäkra hyresrätter i området. Dessa kommer att upplåtas med tomträtt. Avkastning för mark som upplåtas för hyresrätt med tomträtt motsvarar en inkomst på 2,7 miljoner per år och har redovisats som en nuvärdesberäkning i budgeten.

Hantering i budget 2018

Projektets driftutgifter och inkomster kommer att påverka kommunens ekonomiska resultat. Projektets särart och den osäkerhet, som får sägas råda kring denna typ av projekt när det gäller tidplan mm, motiverar att det budgeteras separat från kommunens budget i övrigt. Det ligger också i linje med sedan flera år tillämpad princip i Värmdö, d v s att markförsäljningar inte ska tas upp i budget.

Gustavsbergsprojektet - Projektbudget

		Nedlagt tom 2016	Prognos 2017	2018	2019	2020	2021 -	Summa
Investeringar Mnkr								
Gemensamma anläggningar	Huvuddel							
Gustavsbergsvägen del A och Idrottsvägen	A	50,1	2,5	0	0	0	0	52,6
Gustavsbergsvägen del B	B	0,4	0	0	0	0,2	23,7	24,3
Värmdögatan mm	B	0	0	0,6	0	0	14	14,6
Park Strandvik, strandpromenad mm	D	0,4	7,3	11,3	0	0	0	19,0
Överdäckning Farstaviken	C	0	0	0	0	1	41,7	42,7
Centrala parken	B	0,4	0,4	0,2	0,8	1,1	17,5	20,4
Äventyrslek	E	0,3	0,8	5,5	0	0	0	6,6
Blekängsvägen mm	E	0	0	0,3	0	1,6	20,4	22,3
GC-väg till Munkmora	E	0	0	0	0	0,1	2,6	2,7
Summa gemensamma anl		51,6	11,0	17,9	0,8	4,0	119,9	205,2
Inkomster gemensamma anläggningar (1000kr/BTA)		-74,2	-4,1	0,0	0,0	-5,5	-106,2	-190,0
Summa inkomster gemensamma anl.								-190,0
Netto gemensamma anläggningar								15,3

Övriga Investeringar

Porslins kvarteren

Allmänna anläggningar Porslins kvarteren - utgift	40,6	21,9	30,4	0,0	0,0	0,0	92,9
Allmänna anläggningar Porslins kvarteren - inkomst	-10,3	-29,5	0,0	-53,2	0,0	0,0	-92,9

Projektledning	2,6	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	3,5
Gatuutgift för kommunens fastigheter	1,7	6,0	0,0	11,1	0,0	0,0	18,8
Netto	34,6	-1,3	30,7	-41,9	0,1	0,1	22,3

Kvarnbergsterrassen

Allmänna anläggningar Kvarnbergsterrassen- utgift	0,0	0,0	0,0	0,5	7,5	2,0	10,0
Allmänna anläggningar Kvarnbergsterrassen- inkomst						-10,0	-10,0

DP utgifter	4,2	0,1	3,0	2,0	0,0	0,0	9,3
DP inkomst	0,0	-0,1	-3,0	-2,0	0,0	0,0	-5,1
Projektledning genomförande totalt					0,4	2,5	2,9
Netto	4,2	0,0	0,0	0,5	7,7	-6,8	5,7

Idrottsparken

Detaljplanekostnader	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4
Netto	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4

Strandvik

Allmänna anläggningar Strandvik - utgift	0,4	5,1	11,7	1,5	0,0	0,0	18,7
Allmänna anläggningar Strandvik - inkomst	0,0	0,0	-1,4	0,0	0,0	0,0	-1,4

Detaljplane utgifter	2,7						2,7
Detaljplane inkomster	-3,4						-3,4
Projektledning genomförande	0,2	0,5	0,4	0,3	0,1	0,0	1,5
Netto	-0,2	5,4	10,5	1,7	0,1	0,0	17,5

Centrum inkl Idrottsområdet

Allmänna anläggningar Centrum- utgift	0,0	0,0	0,3	0,5	2,5	161,7	165,0
Allmänna anläggningar Centrum- inkomst	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-8,1	-8,3

DP utgifter totalt	6,6	0,5	3,0	3,0	0,0	0,0	13,1
DP inkomst	0,0	0,0	-0,9	-0,9	0,0	0,0	-1,8
Projektledning genomförande totalt	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	3,0	5,0
Ombyggnad ammoniak	0,0	0,0	1,2	16,0	0,0	0,0	17,2
Netto	5,5	0,3	2,6	18,2	3,0	155,5	185,2

Vattentornsberget

Allmänna anläggningar Vattentornsberget- utgift	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Allmänna anläggningar Vattentornsberget- inkomst	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-15,0	-15,0

DP utgifter totalt	0,0	0,2	2,5	2,5	0,0	0,0	5,2
DP inkomst	0,0	-0,1	-1,3	-1,3	0,0	0,0	-2,6
Projektledning genomförande totalt	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	3,0	5,0
Netto	0,0	0,0	0,2	0,6	0,4	36,2	37,3

Gustavsbergs hamn

Utredningar och projektledningskostnader	2,3						2,3
Del i garage för Gustavsbergs hamn	0,0	7,0	3,2	0,0	0,0	0,0	10,2
Netto	2,3	7,0	3,2	0,0	0,0	0,0	12,5

Kråkberget

Allmänna anläggningar Kråkberget- utgift	0,0	0,0	0,0	1,0	15,0	14,0	30,0
Allmänna anläggningar Kråkberget- inkomst	0,0	0,0	0,0	-0,4	-6,0	-5,6	-12,0
DP utgifter	0,0	0,5	1,4	1,4	0,0	0,0	3,2
DP inkomst	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,4
Projektledning genomförande totalt	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	2,0	3,0
Netto	0,0	0,4	1,2	1,8	9,6	9,6	22,6

Mariagatan (avslutad)

Netto	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
--------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Hållbara städer	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Netto	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5

Netto Övrig Investering	48,7	11,9	48,4	-19,1	20,8	194,6	305,2
--------------------------------	-------------	-------------	-------------	--------------	-------------	--------------	--------------

Fastigheter, mnkr							
Förvärv, Mnkr							
Porslins kvarteren	97,2	9,0					106,2
Centrum	24,2						24,2
Försäljning , mnkr							
Försäljning av mark	-43,2	0,0	0,0	0,0	-66,5	-302,5	-412,2
Övriga inkomster, mnkr							
Tomträttsavgälder	-0,5	-2,2	-2,7	-2,7	-2,7	-79,0	-89,8
Del i garage för Gustavsbergs hamn, inkomst						-10,0	-10,0
Netto							-381,7

Driftbudget, mnkr							
Porslins kvarteren, markföreningar	2,9	1,1	0,5	0,5	0,0	0,0	5,0
Porslins kvarteren	3,1	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	4,1
Kvarnbergsterrassen	0,1	0,2			0,2	1,3	1,8
Strandvik	0,1	0,2	0,2				0,5
Centrum	1,1	0,2	1,2	1,6	0,4	1,1	5,5
Vattentornsberget	0,0	0,1	1,3	1,9	0,6	1,8	5,7
Kråkberget	0,0	0,0	0,3	0,1	0,4	0,8	1,8
Seglarbyn, markföreningar	5,7						5,7
Stallet	0,4	-0,4					0,0
Mariagatan, markföreningar	3,2						3,2
Administration	8,0	1,5	1,5	1,5	1,5	3,0	17,0
Kommunikation	1,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	2,5
Parallella arkitektuppdrag	2,3						2,3
Summa driftsutgifter	27,9	3,5	5,6	6,1	3,5	8,4	55,0

Sammanfattning	
Summa Investeringsutgifter	793,7
Utbyggnad gemensamma anläggningar och detaljplaneutgifter	663,3
Köp fastighet	130,4
Summa Driftsutgifter	55,0
Totala utgifter	848,7
Inkomster	
Inkomst gemensamma anläggningar	-190,0
Markförsäljning	-412,2
Övriga inkomster (tomträttsavgäld, garage och övrig investering)	-252,6
Totala inkomster	-854,8

**Värmdö kommuns
Pengbilaga 2018
Bilaga 7 till
till budget 2018**

Innehåll

1. Utbildning – pengnivåer	3
2. Ersättning till anordnare av vuxenutbildning	9
3. Äldreomsorg – pengnivåer	10

Pengbilaga 2018

Värmdö kommun fördelar resurser genom *peng* till ett flertal verksamhetsområden, såväl till enheter i egen regi som till fristående enheter. *Pengen* är per definition schablonmässig och ska representera en genomsnittskostnad för verksamheten den ska finansiera. I nästa steg, inom respektive utförande enhet, förutsätts att resurserna riktas och fördelas utifrån specifika behov och individuella hänsynstaganden, när så erfordras.

Utbildning – pengnivåer 2018

Förskola skolpeng

Peng i kr per barn och år	Peng 2017	Peng 2018 exkl adm pålägg	Lokal- ersättning 2018	Adm pålägg 3%	Peng 2018	Peng 2018 fristående anordnare	Förändring jämfört med föregående år
				3,0%			
1-3 år	134 322	116 427	15 287	3 951	135 665	143 805	1,0%
1-3 år, 25 tim	110 574	93 139	15 287	3 253	111 679	118 380	1,0%
4-5 år	110 054	92 630	15 287	3 238	111 155	117 824	1,0%
4-5 år, 25 tim	91 159	74 102	15 287	2 682	92 071	97 595	1,0%
Allmän förskola, 15 tim	54 011	45 319	7 644	1 589	54 552	57 825	1,0%

Socioekonomiskt bidrag inom förskolan

Föräldrars utbildningsnivå	
Andel föräldrar i % med icke eftergymnasial utbildning	Belopp per barn och år i kronor
15-25	0
26-30	530
31-35	1 060
36-40	1 590
41-45	2 120
46-50	2 650
51-55	3 180
56-60	3 710
61-65	4 240
66-70	4 770
71-75	5 300

Pedagogisk omsorg (t ex familjedaghem) skolpeng

Kommunala anordnare

Peng i kr per barn och år	Peng 2017	Peng 2018 exkl adm pålägg	Adm pålägg 3%	Peng 2018	Förändring jämfört med föregående år
1-3 år	134 322	131 714	3 951	135 665	1,0%
1-3 år, 25 tim	110 574	108 427	3 253	111 680	1,0%
4-5 år	110 055	107 919	3 238	111 157	1,0%
4-5 år, 25 tim	91 159	89 389	2 682	92 071	1,0%

Pedagogisk omsorg (t ex familjedaghem) skolpeng**Fristående anordnare**

Peng i kr per barn och år	Peng 2017	Peng 2018 exkl adm pålägg	Adm pålägg 1%	Peng 2018	Förändring jämfört med föregående år
1-3 år	139 617	131 714	1 317	141 013	1,0%
1-3 år, 25 tim	114 932	108 427	1 084	116 082	1,0%
4-5 år	114 393	107 919	1 079	115 538	1,0%
4-5 år, 25 tim	94 752	89 389	894	95 700	1,0%

Grundskola skolpeng

Peng i kr per elev och år	Peng 2017	Peng 2018 exkl adm pålägg	Lokal-ersättning 2018	Särskild satsning Matematik	Adm pålägg 3%	Peng 2018	Moms kompensation 6%	Peng 2018 fristående anordnare	Förändring jämfört med föregående år
					3,0%		6,0%		
Fklass	67 431	55 192	10 929		1 984	68 105	4 086	72 191	1,0%
Åk 1-3	70 184	57 787	11 034		2 065	70 886	4 253	75 139	1,0%
Åk 4-6	73 200	57 224	14 555	967	2 182	74 928	4 496	79 424	2,4%
Åk 7-9	81 337	63 889	15 869		2 393	82 151	4 929	87 080	1,0%
Tilläggsbelopp, modersmål	7 968	7 813			234	8 047	483	8 530	1,0%
Tilläggsbelopp, svenska som andraspråk	7 665	7 516			225	7 741	464	8 206	1,0%
Tilläggsbelopp, särskilt stöd helt tilläggsbelopp	196 369					198 333		198 333	1,0%
Tilläggsbelopp, särskilt stöd halvt tilläggsbelopp	98 185					99 166		99 166	1,0%
Tilläggsbelopp, individuellt tilläggsbelopp									

Fritidshem skolpeng

Peng i kr per elev och år	Peng 2017	Peng 2018 exkl adm pålägg	Lokal-ersättning 2018	Adm pålägg 3%	Peng 2018	Peng 2018 fristående anordnare	Förändring jämfört med föregående år
				3,0%			
Fklass, Fritidshem	37 145	31 275	5 149	1 093	37 517	39 768	1,0%
Åk 1-3, Fritidshem	36 360	30 505	5 149	1 070	36 724	38 927	1,0%
Fritidsklubb	12 142	8 122	3 783	357	12 262	12 998	1,0%

Socioekonomisk differentiering av skolpengen

Nivåindelad differentierat bidrag inom grundskolan: Ersättningsbelopp per elev och år.

Föräldrars utbildningsnivå	
Andel föräldrar i % med icke eftergymnasial utbildning	Belopp per elev och år i kronor
15-25	0
26-30	660
31-35	1 320
36-40	1 980
41-45	2 640
46-50	3 300
51-55	3 960
56-60	4 620
61-65	5 280
66-70	5 940
71-75	6 600

Prislistan för gymnasieskolan i denna bilaga är den som beslutades för budget 2017.
Denna prislista kommer att bytas ut senare i budgetprocessen mot en prislista för 2018.

Prislista för gymnasieskolan i Stockholms län 2017

Länspriser per program 2017, bestämda av KSL

Belopp i kr

	Kommunala Skolor Belopp 2017
Program och inriktningar i (gy 11)	
Barn- och fritidsprogrammet (BF) Fritid och hälsa (BFFRI) Pedagogiskt arbete (BFPED) Socialt arbete (BFSOC)	79 300
Bygg- och anläggningsprogrammet (BA) Husbyggnad (BAHUS) Mark och anläggning (BAMAR) Måleri (BAMAL) Plåtslageri (BAPLA) Anläggningsfordon (BAANL), ej årskurs 1 från HT 2017	110 839 174 955
Ekonomiprogrammet (EK) Ekonomi (EKEKO) Juridik (EKJUR)	75 422
El- och energiprogrammet (EE) Automation (EEAUT) Dator- och kommunikationsteknik (EEDAT) Elteknik(EEELT) Energiteknik (EEENE)	105 851 112 360
Estetiska programmet (ES) Bild och formgivning (ESBIL) Dans (ESDAN) Teater (ESTEA) Estetik och media (ESEST) Musik (ESMUS)	102 934 107 080 119 596
Fordons- och transportprogrammet (FT) Godshantering(FTGOD) Karosseri och lackering (FTKAR) Lastbil och mobila maskiner (FTLAS) Personbil (FTPER) Transport (FTTRA), ej årskurs 1 från HT 2017	130 344 174 881
Handels- och administrationsprog. (HA) Administrativ service (HAADM) Handel och service (HAHAN)	83 155
Hantverksprogrammet (HV) Finsnickeri (HVFIN) Florist (HVFLO) Frisör (HVFR!) Textil design (HVTEX) Övriga hantverk (Skolv. har koder)	103 557

Hotell- och turismprogrammet (HT) Hotell och konferens (HTHOT) Turism och resor (HTTUR)	83 421
Humanistiska programmet (HU) Kultur (HUKUL) Språk (HUSPR)	75 715
Industri tekniska programmet (IN) Driftsäkerhet och underhållstek. (INDRI) Processteknik (INPRO) Produkt och maskinteknik (INPRK) Svetsteknik (INSVE)	136 766
Naturbruksprogrammet (NB) Djur (NBDJU) Lantbruk (NBLAN) Berga - SLL Skog (NBSKO) - erbjuds inte av kommunal skola inom samverkansområdet, riksprislistan gäller Trädgård (NBTRA) - erbjuds inte av kommunal skola inom samverkansområdet, riksprislistan gäller	159 826 198 184
Naturvetenskapsprogrammet (NA) Naturvetenskap (NANAT) Naturvetenskap och samhälle (NANAS)	83 394
Restaurang- och livsmedelsprog. (RL) Bageri och konditori (RLBAG) Färskvaror, delikatess och catering (RLFAR) Kök och servering (RLKOK)	122 687
Samhällsvetenskapsprogrammet (SA) Beteendevetenskap (SABET) Samhällsvetenskap (SASAM) Medier, inform. och kommunika. (SAMED) ej år 1 från HT 2017	75 249 84 928
Teknikprogrammet (TE) Design och produktutveckling (TEDES) Informations- och medieteknik (TEINF) Produktionsteknik (TEPRO) Samhällsbyggande och miljö (TESAM) Teknikvetenskap (TETEK)	87 586
VVS- och fastighetsprogrammet (VF) Fastighet (VFFAS) Kyl- och värmepumpsteknik (VFKYL) Ventilationsteknik (VFVEN) VVS (VFVVS)	107 223
Vård- och omsorgsprogrammet (VO) inga nationella inriktningar	83 488
Nationellt godkända idrottsutbildningar Ett stort antal godkända utbildningar Tilläggsbelopp Lagidrott Tilläggsbelopp Individuell idrott	16 822 20 187

Interkommunal ersättning för elever som går i klass med hörselanpassning, ersättning utöver programpris (kr/elev/läsår). Bestämda av KSL

Program och inriktningar	2017
Vård- och omsorgsprogrammet - Kungsholmens västra gymnasium	220 089
Naturvetenskapliga programmet - Kungsholmens västra gymnasium	219 998
Samhällsvetenskapliga programmet, beteende - Kungsholmens västra gymnasium	212 005
Samhällsvetenskapliga programmet, samhälle Kungsholmens västra gymnasium	212 005
Ekonomiprogrammet - Thorildsplans gymnasium	209 869
Teknikprogrammet - Thorilplans gymnasium	221 884
El- och energiprogrammet - Thorildsplans gymnasium	239 807

Prislista för Introduktionsprogrammet - Programinriktat individuellt val

Yrkesprogram och inriktning	2017
Barn- och fritidsprogrammet (BF)	82 472
Bygg- och anläggningsprogrammet (BA)	114 434
El- och energiprogrammet (EE)	108 873
Fordons- och transportprogrammet (FT)	134 013
Handels- och administrationsprogrammet (HA)	86 597
Hantverksprogrammet (HV)	106 520
Hotell- och turismprogrammet (HT)	86 597
Industritekniska programmet (IN)	139 391
Naturbruksprogrammet (NB)	162 098
Restaurang- och livsmedelsprogrammet (RL)	125 683
VVS- och fastighetsprogrammet (VF)	110 665
Vård- och omsorgsprogrammet (VO)	86 597

* Ersättningen består av programpris för yrkesprogram enligt ovanstående tabell samt det belopp som bestäms av skolverket per ämne som eleven ej är behörig i

Struktur tillägg för kalenderår 2017

Struktur tillägg 2017		2017
*Elever som går introduktionsprogram, gymnasiesärskola samt på program där priser inte har fastställts av KSL omfattas inte av struktur tillägg.		
Meritvärdesintervall	Motiv	2017
0 - saknar meritvärde	Elever som går på ett nationellt program (elever med utländska betyg)	3 510
1 - 79	Elever som vid första antagningen saknar behörighet och som inte har ett uppdaterat meritvärde efter studier på ett introduktionsprogram	
80 - 119	Här börjar gräns för behörighet till Yrkesprogram	
120 - 159	Här börjar gräns för behörighet till Högskoleförberedande program	
160 - 199	Sista intervall innan tak på 200 i meritvärde	
		2 787
Modersmålsundervisning		8 322

Priser bestämda av Värmdö kommun

Program och inriktningar i (gy 11)	Kommunala Skolor Belopp 2017
Introduktionsprogram	
Preparandutbildning	101 000
Yrkesintroduktion	100 000
Individuellt alternativ	121 200
Språkintröduktion	133 926
Tilläggsbelopp	
Nivå C	75 000 - 99 000
Nivå D	100 000 - 199 000
Nivå E	200 000-

Ersättning till anordnare av vuxenutbildning 2018

	Kronor per poäng
Grundläggande vuxenutbildning	
Kurser inom grundläggande vuxenutbildning	50,2
Orienteringskurser	50,2
Gymnasial vuxenutbildning	
Allmänna gymnasiala kurser	46,2
Kurser inom Barn- och fritidsprogrammet	46,2
Kurser inom Handelsprogrammet	46,2
Kurser inom Omsorgsprogrammet	46,2
Orienteringskurser	51,3
Naturkunskap	51,3
Fysik, kemi och biologi	64,5
Övriga yrkesinriktade kurser	69,7
Kurser på distans	38,8

Svenska för invandrare	Kronor per slutförd kurs
Kurs A	20 504
Kurs B	16 198
Kurs C och D	12 713

Äldreomsorg – pengnivåer 2018

Särskilt boende

Vårdsnivåpeng i kr per dygn	År 2017	År 2018			
	Intern utförare	Intern utförare	Extern utförare	Prognos antal	Prognos kostnad (tkr)
Medboende	116	117	122	7	640
Somatisk avd	1 589	1 605	1 663	141	82 588
Demens avd	1 764	1 781	1 845	108	70 218
Tillfälligt boende	1 968	1 987	2 059	11	7 979
Ej belagd plats högst 14 dagar (tidigare nivå 1)	1 116	1 128	1 168		
				267	161 425

Måltiderna inräknade i ersättningsnivåerna

För extern utförare tillkommer 3,6 % i momskompensation

Hemtjänstpeng

Peng i kr per timme	År 2017			År 2018		
	Zon 1 tätort	Zon 2 övrig	Zon 3 glesbygd	Zon 1 tätort	Zon 2 övrig	Zon 3 glesbygd
Dag kl 06.00 – 19.00	416	455	534	420	460	539
Kväll kl 19.00 – 22.00	444	481	569	448	486	575
Helg fred kl 19.00 – månd kl 06.00	475	519	610	480	524	616
Storhelg	530	578	678	536	584	685
Natt * månd - torsd kl 22.00 – 06.00	464	507	594	469	512	600

* utöver årsavtalet avseende nattpatrull m.a.o. främst kl.22.00-23.00

För extern utförare tillkommer 1,6 % i momskompensation

Startersättning ny vårdtagare	kronor
biståndsbedömda insatser	1 200
service, tex larm	400

Demensdagvård

Peng i kr per dag	År 2017	År 2018			
	Intern utförare	Intern utförare	Extern utförare	Prognos antal	Prognos kostnad (tkr)
Ersättning/dag	1 287	1 300	1 346	18	5 849

I peng ingår ersättning för måltider med 57 kr/dag

För externa utförare tillkommer 3,6 % i momskompensation

Demensdagvård helg

Peng i kr per dag	År 2017	År 2018			
	Intern utförare	Intern utförare	Extern utförare	Prognos antal	Prognos kostnad (tkr)
Ersättning/dag	1 342	1 355	1 404	8	2 808

I peng ingår ersättning för måltider med 57 kr/dag

Vanlig ersättning demensdagvård + 55 kr extra per dag för helgverksamhet

För externa utförare tillkommer 3,6 % i momskompensation

Avser nivåbedömda platser inom kommunen

Funktionsnedsättning gruppboheter LSS, peng per år

1,06

	År 2017	År 2018				
	Intern utförare	Intern utförare	Förändring (kr)	Prognos antal	Prognos kostnad (tkr)	Extern utförare
Nivå 1	353 685	357 222	3 537	0	0	378 655
Nivå 2	487 066	491 937	4 871	6	2 952	521 453
Nivå 3	613 280	619 413	6 133	14	8 672	656 578
Nivå 4	873 719	882 456	8 737	16	14 119	935 403
Nivå 5	1 168 540	1 180 225	11 685	10	11 802	1 251 039
Totalt				46	37 545	

För extern utförare tillkommer 6 % i momskompensation

Funktionsnedsättning daglig verksamhet LSS, peng per år

1,025

	År 2017	År 2018				
	Intern utförare	Intern utförare	Förändring (kr)	Prognos antal	Prognos kostnad (tkr)	Extern utförare
Nivå 1	65 988	66 648	660	23	1 533	68 314
Nivå 2	159 304	160 897	1 593	27	4 344	164 919
Nivå 3	222 990	225 220	2 230	24	5 405	230 850
Nivå 4	295 797	298 755	2 958	26	7 768	306 224
Nivå 5	386 807	390 675	3 868	11	4 297	400 442
Totalt				111	23 347	

För extern utförare tillkommer 2,5 % i momskompensation

Funktionsnedsättning servicebostad LSS, peng per år

	År 2017	År 2018			
	Intern utförare	Intern utförare	Förändring (kr)	Prognos antal	Prognos kostnad (tkr)
Nivå 1	243 519	245 954	2 435	18	4 427
Nivå 2	326 634	329 900	3 266	1	330
Nivå 3	422 368	426 592	4 224	2	853
Nivå 4	602 105	608 126	6 021	2	1 216
Nivå 5	804 149	812 190	8 041	6	4 873
Totalt				29	11 700